

Эльжбета Смулкова   Прамова на ўрачыстасці да 65-годдзя кафедры беларусістыкі Варшаўскага ўніверсітэта

Смулкова Альжбета. 1970. Навукова-дыдактычная дзеянасць Кафедры беларускай фіалогіі Варшаўскага ўніверсітэта. «Беларускі каляндар на 1970 год» № 14: 91–103 [Smulkova Al'žbeta. 1970. Navukova-dydaktyčnaja dzejnasc' Kafedry belaruskaj filalohii Varšaŭskaha ūniversitèta. «Belaruski kaljandar na 1970 hod» № 14: 91–103].

Баршчэўскі Аляксандр. 2010. «Нам памагала тое, што ў Беларусі стан з моваю дрэнны». Прафесар Аляксандр Баршчэўскі пра беларусістыку ў Варшаве. «Arche. Паčatak» № 4: 353–357 [Barščėuški Aljaksandr. 2010. «Nam pamahala toe, što u Belarusi stan z movaju drènnny». Prafer Aljaksandr Barščėuški prа belarusistyku ў Varšave. «Arche. Pačatak» № 4: 353–357].

Баршчэўскі Аляксандр, Глушкоўска Ядвіга, Амельянюк Ніна, Кандрацюк Міхал, Чурак Марыя. 1983. Кафедра беларускай фіалогіі на парозе новага 25-годдзя. «Беларускі 32 Эльжбета Смулкова каляндар на 1983 год» № 27: 59–65 [Barščėuški Aljaksandr, Hluškoŭska Jadviha, Amel'janjuk Nina, Kandracjuk Mixal, Čurak Maryja. 1983. Kafedra belaruskaj filalohii na paroze novaha 25-hoddzja. «Belaruski kaljandar na 1983 hod» № 27: 59–65]. [https://doi.org/10.1016/0167-7322\(83\)80046-4](https://doi.org/10.1016/0167-7322(83)80046-4)

Калета Радаслаў. 2018. Прафесар Антаніна Абрэмбска-Яблоньска вачамі маладых пакалення ў даследчыкаў кафедры беларусістыкі Варшаўскага ўніверсітэта. У: Беларуска-польскія моўныя, літаратурныя, гістарычныя і культурныя сувязі. Да 220-годдзя з дня нараджэння Адама Міцкевіча: зб. арт. па матэрыялах міжнар. навук. канф. Рэд. І. Э. Багдановіч, М. І. Свістуновая. Мінск: БДУ, с. 142–151 [Kaleta Radaslaŭ. 2018. Prafer Antanina Abrëmbska-Jablon'ska vačami maladyx pakalennjau dasledčykaū kafedry belarusistyki Varšaŭskaha ūniversitèta. U: Belaruska-polskija moўnyja, litaraturnyja, histaryčnyja i kulturnyja suvjazi. Da 220-hoddzja z dnja naradžennja Adama Mickeviča: zb. art. pa materyjalax mižnar. navuk. kanf. Rèd. I. È. Bahdanovič, M. I. Svistunovaja. Minsk: BDU, s. 142–151].

Каліноўскі Валер. 2016. Пані Эльжбета. Гісторыя адной прыязьні. Смаленск: Інбелкульт [Kalinoŭski Valer. 2016. Pani Èlžbeta. Historyja adnoj pryzaz'ni. Smalensk: Inbelkul't]. Korespondencja Kazimierza Nitscha i Antoniny Obrębskiej-Jabłońskiej 1925–1958. 2018a. Cz. I: 1925–1945. Red. M. Skarżyński, E. Smułkowa. Materiały do dziejów polskiego językoznawstwa III. Kraków: Księgarnia Akademicka.

Korespondencja Kazimierza Nitscha i Antoniny Obrębskiej-Jabłońskiej 1925–1958. 2018b. Cz. II: 1946–1958. Red. M. Skarżyński, E. Smułkowa. Materiały do dziejów polskiego językoznawstwa III. Kraków: Księgarnia Akademicka.

Nottingham Elizabeth K. 1968. Joseph Obrebski 1905–1967. “The American Sociologist” 3 (3): 256–257.

Nowakowski Stefan. 1992. Józef Obrębski: Socjolog niedoceniony. W: Stefan Nowakowski. Sylwetki polskich socjologów. Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii, Polska Akademia Nauk, s. 151–177.

Smułkowa Elžbieta. 2016. Antonina Obrębska-Jabłońska 1901–1994. W: Portrety uczonych. Profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego po 1945. L–R. Red. W. Baraniewski, W. Tygielski, A. K. Wróblewski. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, s. 368–382.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323523550.pp.368-383>

Smułkowa Elżbieta, Engelking Anna. 2021. „Przeminęło, ale nie odeszło”. Rzecz o latach 1991–1995 w Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Mińsku. Z Elżbieta Smułkową rozmawia Anna Engelking. „Rocznik Centrum Studiów Białoruskich” nr 7: 221–250.

Stosunki polsko-białoruskie w 25 lat po podpisaniu Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy. 2018. Red. A. Daniluk, J. Hofmokl, J. Nadolska. Warszawa: Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Ніна Баршчэўская   65-годдзе кафедры беларусістыкі Варшаўскага ўніверсітэта (гісторыя і стан даследаванняў да 2019 года)

Амельянюк Ніна. 1987. Дзейнасць і дасягненні Кафедры беларускай філалогіі Варшаўскага ўніверсітэта. «Беларускі каляндар» (Беласток): 173–178 [Amel'janjuk Nina. 1987. Dzejnasc' i dasjahnenni Kafedry belaruskaj filalohii Varšaŭskaha universitèta. «Belaruski kaljandar» (Belastok): 173–178].

Баршчэўская Ніна. 1999. VII Міжнародная Канферэнцыя «Шлях да ўзаемнасці». «Ніва» (Беласток) № 28: 1, 10; № 29: 8 [Barščėuskaja Nina. 1999. VII Mižnarodnaja Kanferèncja «Šljax da ūzaemnasci». «Niva» (Belastok) № 28: 1, 10; № 29: 8].

Баршчэўская Ніна. 2000. Шлях да ўзаемнасці вядзе праз Белавежу. «Ніва» (Беласток) № 30: 1, 4 [Barščėuskaja Nina. 2000. Šljax da ūzaemnasci vjadze praz Belavežu. «Niva» (Belastok) № 30: 1, 4].

Баршчэўская Ніна. 2004. Польскія беларусісты правялі ўсеагульны сход. «Голос Радзімы» № 30–33: 20 [Barščėuskaja Nina. 2004. Pol'skija belarusisty praviali üseahul'ny sxod. «Holas Radzimy» № 30–33: 20]. <https://doi.org/10.1111/j.0268-540X.2004.00264.x>

Баршчэўская Ніна. 2013. Дасягненні Кафедры беларусістыкі Варшаўскага ўніверсітэта. „Białorutenistyka Białostocka” т. 5: 483–489 [Barščėuskaja Nina. 2013. Dasjahnenni Kafedry belarusistyki Varšaŭskaha ūniversitèta. „Białorutenistyka Białostocka” t. 5: 483–489]. <https://doi.org/10.15290/bb.2013.05.32>

Баршчэўскі Аляксандар, Глушкоўска Ядвіга, Амельянюк Ніна, Кандрацюк Міхал, Чурак Марыя. 1983. Кафедра беларускай філалогіі на парозе новага 25-годдзя. «Беларускі каляндар на 1983 год» № 27: 59–65 [Barščėński Aljaksandr, Hluškoŭska Jadviha, Amel'janjuk Nina, Kandracjuk Mixal, Čurak Maryja. 1983. Kafedra belaruskaj filalohii na paroze novaha 25-hoddzja. «Belaruski kaljandar na 1983 hod» № 27: 59–65]. [https://doi.org/10.1016/0167-7322\(83\)80046-4](https://doi.org/10.1016/0167-7322(83)80046-4)

Калета Радаслаў. 2018. Прафесар Антаніна Абрэмбска-Яблоньска вачамі маладых пакаленняў даследчыкаў кафедры беларусістыкі Варшаўскага ўніверсітэта. У: Беларуска-польскія моўныя, літаратурныя, гістарычныя і культурныя сувязі. Да 220-годдзя з дня нараджэння Адама Міцкевіча: зб. арт. па матэрыялах міжнар. навук. канф. Рэд. І. Э. Багдановіч, М. І. Свістуновая. Мінск: БДУ, с. 142–151 [Kaleta Radaslaŭ. 2018. Prajesar Antanina Abrëmbska-Jablon'ska vačami maladyx pakalennjaŭ dasledčykaў kafedry belarusistyki Varšaŭskaha ūniversitèta. U: Belaruska-pol'skija moўnya, litaraturnyja, histaryčnyja i kul'turnyja suvjazi. Da 220-hoddzja z dnja naradžennja Adama Mickeviča: zb. art. pa materyjalach mižnar. navuk. kanf. Rèd. I. È. Bahdanovič, M. I. Svistunovaja. Minsk: BDU, s. 142–151].

Каліноўскі Валер. 2016. Пані Эльжбета. Гісторыя адной прыязьні. Смаленск: Інбелкульт [Kalinoŭski Valer. 2016. Pani Èl'žbeta. Historyja adnoj pryiaz'ni. Smalensk: Inbelkul't].

Смulkova Al'žbeta. 1970. Навукова-дыдактычная дзейнасць Кафедры беларускай фіалогії Варшаўскага ўніверсітэта. «Беларускі каляндар на 1970 год» № 14: 91–103 [Smulkova Al'žbeta. 1970. Navukova-dydaktyčnaja dzejnasc' Kafedry belaruskaj filalohii Varšaŭskaha ūniversitèta. «Belaruski kaljandar na 1970 hod» № 14: 91–103].

Barszczewska Nina. 2007. 50-lecie Katedry Białorutenistyki Uniwersytetu Warszawskiego. „Uniwersytet Warszawski” nr 1 (31): 16–19.

Głuszkowska Jadwiga. 1995. Badania naukowe prowadzone przez Katedrę Filologii Białoruskiej Uniwersytetu Warszawskiego w ciągu trzydziestu lat jej działalności. „Studia z Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej” t. 22: 167–170.

Katedra Białorutenistyki Uniwersytetu Warszawskiego. Historia [online] <http://kb.uw.edu.pl/katedra/historia/> [dostęp: 15.02.2023].

Katedra Białorutenistyki Uniwersytetu Warszawskiego. Napisali o nas [online] <http://kb.uw.edu.pl/katedra/napisali-o-nas/> [dostęp: 15.02.2023].

Kaleta Radosław. 2017. Przegląd pomocy glottodydaktycznych do nauki języka białoruskiego jako obcego wydanych w latach 1973–2017. W: „Зъ зычлівости ку моемі отчизне”. Том памятковый дедыкаваны Професорowi Мікалаю Тимашукові. Ред. N. Barszczewska, M. Chaustowicz. Warszawa: Katedra Białorutenistyki, Uniwersytet Warszawski, s. 181–191.

Smulkowa Elżbieta. 2016. Antonina Obrębska-Jabłońska (1901–1994). W: Elżbieta Smulkowa. Moje pogranicza w historii, języku i wspomnieniach. Warszawa: Instytut Sławistyki PAN, s. 271–290.

Радаслаў Калета **Кафедра беларусістыкі Варшаўскага ўніверсітэта ў 2017–2021 гадах**

Калета Радослав. 2020. Нина Барщевская, профессор Варшавского университета, белорусский и польский ученый = Nina Barszczewska, professor at the University of Warsaw and Belarusian and Polish scholar. В: Женщины-ученые Беларуси и Польши. Материалы международной научно-практической конференции, Минск, 26 марта 2020 г. Ред. И. В. Казакова, И. В. Олюнина. Минск: БГУ, с. 17–30 [Kaleta Radoslav. 2020. Nina Barševská, professor Varšavskogo universiteta, beloruskij i pol'skij učenyyj = Nina Barszczewska, professor at the University of Warsaw and Belarusian and Polish scholar. V: Ženšiny-učenye Belarusi i Pol'si. Materialy meždunarodnoj naučno-praktičeskoj konferencii, Minsk, 26 marta 2020 g. Red. I. V. Kazakova, I. V. Ol'unina. Minsk: BGU, s. 17–30] [online] <https://elib.bsu.by/handle/123456789/242205> [доступ [dostup]: 20.02.2023].

Слownik białorusko-polski = Беларуска-польскі слоўнік. 2012. Red. T. Chylak-Schroeder, J. Głuszkowska-Babicka, T. Jasińska-Socha. Warszawa: Katedra Białorutenistyki, Uniwersytet Warszawski.

Doktor Teresa Chylak-Schroeder (25.01.1955 – 9.09.2017). 2018. „Acta Albaruthenica” t. 18, s. 449–450.

90-lecie Profesora Barszczewskiego. Katedra Białorutenistyki UW [online] <http://kb.uw.edu.pl/2020/11/02/90-lecie-profesora-barszczewskiego/> [dostęp: 2.11.2020].

Historia WLS. Wydział Lingwistyki Stosowanej UW [online] <http://wls.uw.edu.pl/wydzial/historia/> [dostęp: 15.12.2021].

Historia Wydziału. Wydział Nauk o Kulturze i Sztuce UW [online] <https://wnks.uw.edu.pl/wydzial/historia/> [dostęp: 22.05.2021].

Jasińska-Socha Teresa, Chylak-Schroeder Teresa, Głuszkowska-Babicka Jadwiga. 2017. Język białoruski (poziom podstawowy i średnio zaawansowany). Red. R. Kaleta. Warszawa: Katedra Białorutenistyki, Uniwersytet Warszawski.

Jasińska-Socha Teresa, Panasiuk Nadzieja. 1995. Mały praktyczny słownik biznesmena białorusko-polski, polsko-białoruski. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.

Kaleta Radosław. 2017. Białoruś w dyskursie naukowym w roku jubileuszowym Białorutenistyki. W: Białoruś w dyskursie naukowym. Lingwistyka, socjologia, politologia. Red. R. Kaleta. Warszawa: Katedra Białorutenistyki, Uniwersytet Warszawski, s. 11–34.

Kaleta Radosław. 2021. Profesor Nina Barszczewska – słów kilka o dorobku naukowym Jubilatki. „Acta Albaruthenica” t. 21: 7–12 [online] <http://www.albaruthenica.uw.edu.pl/pl/?ARCHIWUM> [dostęp: 20.02.2023].

Oleksy Karolina. 2021. Nowa rzeczywistość. „Pismo uczelni” nr 2(99): 20–21 [online] https://www.uw.edu.pl/wp-content/uploads/2021/07/pismo-uw_2_2021_elektro-1.pdf [dostęp: 20.02.2023].

Siwek Beata. 2021. Białorutenistyka polska. Historia – stan obecny – perspektywy rozwoju. „Roczniki Humanistyczne” t. LXIX, z. 7: 131–154 [online] <https://ojs.tnkul.pl/index.php/rh/article/view/14343> [dostęp: 20.02.2023]. <https://doi.org/10.18290/rh21697-9>

Zakończenie kursu dla Białorusinów. Uniwersytet Warszawski [online] [https://www.uw.edu.pl/zakonczenie-kursu-dla-bialorusinow/#lightbox\[galleryid=95366-1\]/3/](https://www.uw.edu.pl/zakonczenie-kursu-dla-bialorusinow/#lightbox[galleryid=95366-1]/3/) [dostęp: 5.11.2021].

Zawiadomienie o śmierci dr Nadziei Panasiuk. Katedra Białorutenistyki UW [online] <http://kb.uw.edu.pl/2020/12/16/zawiadomienie-o-smierci-dr-panasiuk/> [dostęp: 16.12.2020].

Радаслаў Каleta Выбраныя факты з гісторыі беларусістыкі ў Варшаве ў святле архіўных дакументаў

Баршчэўскі Аляксандр. 2010. «Нам памагала тое, што ў Беларусі стан з моваю дрэнны». Прафесар Аляксандр Баршчэўскі пра беларусістыку ў Варшаве. «Arche. Паčatak» № 4: 353–357 [Barščėuški Aljaksandr. 2010. «Nam pamahala toe, što ў Belarusi stan z movaju drènny». Prajesar Aljaksandr Barščėuški prа belarusistyku ў Varšave. «Arche. Pačatak» № 4: 353–357].

Баршчэўскі Аляксандр, Глушкоўская Ядвіга, Амельянюк Ніна, Кандрацюк Міхал, Чурак Maryja. 1983. Кафедра беларускай філалогіі на парозе новага 25-годдзя. «Беларускі каляндар на 1983 год» № 27: 59–65 [Barščėuški Aljaksandr, Hluškoŭska Jadviha, Amel'janjuk Nina, Kandracjuk Mixal, Čurak Maryja. 1983. Kafedra belaruskaj filalohii na paroze novaha 25-hoddzja. «Belaruski kaljandar na 1983 hod» № 27: 59–65]. [https://doi.org/10.1016/0167-7322\(83\)80046-4](https://doi.org/10.1016/0167-7322(83)80046-4)

Каleta Radosław. 2020. Нина Барщевская, профессор Варшавского университета, белорусский ипольский ученый = Nina Barszczewska, professor at the University of Warsaw and Belarusian and Polish scholar. В: Женщины-ученые Беларуси и Польши. Материалы международной научно-практической конференции, Минск, 26 марта 2020 г. Ред. И. В. Казакова, И. В. Олюнина. Минск:

БГУ, с. 17–30 [Kaleta Radoslav. 2020. Nina Barševskaâ, professor Varšavskogo universiteta, belorusskij i pol'skij učenyj = Nina Barszczewska, professor at the University of Warsaw and Belarusian and Polish scholar. V: Ženšinyučenye Belarusi i Pol'shi. Materiały meždunarodnoj naučno-praktičeskoj konferencii, Minsk, 26 marta 2020 g. Red. I. V. Kazakova, I. V. Olunina. Minsk: BGU, s. 17–30] [online] <https://elib.bsu.by/handle/123456789/242205> [доступ [dostup]: 20.02.2023].

Каліноўскі Валер. 2016. Пані Эльжбета. Гісторыя адной прыязыні. Смаленск: Інбелкульт [Kalinoŭski Valer. 2016. Pani El'žbeta. Historyja adnoj pryjaźni. Smalensk: Inbelkul't].

Смulkova Al'žbeta. 1970. Навукова-дыдактычнаа дзейнасць Кафедры беларускай філалогіі Варшаўскага ўніверсітэта. «Беларускі каляндар на 1970 год» № 14: 91–103

[Smulkova Al'žbeta. 1970. Navukova-dydaktyčnaja dzejnasc' Kafedry belaruskaj filalohii Varšaŭskaha ūniversitēta. «Belaruski kaljandar na 1970 hod» № 14: 91–103].

Смulkova Al'žbeta. 2018. Прафесар Антаніна Абрэмbska-Jablonyska ū sviatle karëspandëncyi z Беларусі. U: Беларуска-польскія моўныя, літаратурныя, гістарычныя і культурныя сувязі. Да 220-годдзя з дня нараджэння Адама Міцкевіча: зб. арт. Па матэрыялах міжнар. навук. канф. Рэд. I. Э. Багдановіч, М. I. Свістуновая. Беларусіка = Albaruthenica kn. 38. Мінск: БДУ, с. 142–151 [Smulkova Al'žbeta. 2018. Prajesar Antanina Abrëmbska-Jablon'ska ū svjatle karèspondèncyi z Belarusi. U: Belaruska-pol'skija moūnyja, litaraturnyja, histaryčnyja i kul'turnyja suvjazi. Da 220-hoddzja z dnia naradžennja Adama Mickeviča: zb. art. pa matèryjalax mižnar. navuk. kanf. Rèd. I. È. Bahdanovič, M. I. Svistunovaja. Belarusika = Albaruthenica kn. 38. Minsk: BDU, s. 142–151].

Archiwum UW, sygn. Sp. 37/2, teczka A. Obrębskiej-Jabłońskiej, List A. Obrębskiej-Jabłońskiej do Mariana Pieciukiewicza z 17 IX 1956 r.

Archiwum UW, sygn. Sp. 37/2, teczka A. Obrębskiej-Jabłońskiej, List A. Obrębskiej-Jabłońskiej do prof. A. Fidrowskiej z Kazania z 8 XI 1956 r.

Archiwum UW, teczka WFPS/WPI 0070 1975 r. Kat A, Posiedzenia rady wydziału.

Archiwum UW, teczka WRS 0070 1975–1979 Kat A, Posiedzenia rady wydziału.

Archiwum UW, Wydział Filologiczny, Wfil–0120 KAT A Organizacja Wydziału 1944–1969, Wfil-20.

Archiwum UW, Wydział Filologiczny, Wfil–0120 KAT A Organizacja Wydziału 1970–72, Wfil-23.

Historia WLS. Wydział Lingwistyki Stosowanej UW [online] <http://wls.uw.edu.pl/wydzial/historia/> [dostęp: 15.12.2021].

Kaleta Radosław 2017. Białoruś w dyskursie naukowym w roku jubileuszowym białorutenistyki. W: Białoruś w dyskursie naukowym. Lingwistyka, socjologia, politologia. Red. R. Kaleta. Warszawa: Katedra Białorutenistyki, Uniwersytet Warszawski, s. 11–34.

Kaleta Radosław. 2021. Profesor Nina Barszczewska – słów kilka o dorobku naukowym Jubilatki. „Acta Albaruthenica” t. 21: 7–12 [online] <http://www.albaruthenica.uw.edu.pl/pl/?ARCHIWUM> [dostęp: 20.02.2023].

Siwek Beata. 2020. Aleksander Barszczewski: uczeń i poeta (W 90. rocznicę urodzin). „Przegląd Wschodnioeuropejski” nr 1: 209–218.

Siwek Beata. 2021. Białorutenistyka polska. Historia – stan obecny – perspektywy rozwoju. „Roczniki Humanistyczne” t. LXIX, z. 7: 131–154. <https://doi.org/10.18290/rh21697-9>

Skład osobowy i spis wykładów w roku akademickim 1958/1959. 1958. Warszawa: Uniwersytet Warszawski.

Skład osobowy i spis wykładów w roku akademickim 1959/1960. 1959. Warszawa: Uniwersytet Warszawski.

Skład osobowy i spis wykładów w roku akademickim 1960/1961. 1960. Warszawa: Uniwersytet Warszawski.

Skład osobowy i spis wykładów w roku akademickim 1961/1962. 1961. Warszawa: Uniwersytet Warszawski.

Skład osobowy uczelni 1957/1958. 1957. Warszawa: Uniwersytet Warszawski.

Skład osobowy Uniwersytetu Warszawskiego na rok 1956/1957. 1956. Warszawa: Uniwersytet Warszawski.

Skład osobowy Uniwersytetu Warszawskiego w roku akademickim 1972/1973. 1972. Warszawa: Uniwersytet Warszawski.

Smułkowa Elżbieta. 2016. Antonina Obrębska-Jabłońska 1901–1994. W: Portrety uczonych. Profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego po 1945, L–R. Red. W. Baraniewski, W. Tygielski, A. K. Wróblewski. Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816–2016. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, s. 368–382. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323523550.pp.368-383>

Ustawa z dnia 15 grudnia 1951 r. o szkolnictwie wyższym i o pracownikach nauki [online] <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19520060038> [dostęp: 11.03.2022].

Anna Engelking   **O białoruskiej rewolucji z perspektywy antropolożki wsi**

Bekus Nelly. 2020. The Crackdown in Belarus [online]. 8/15/2020

<https://tribunemag.co.uk/2020/08/the-crackdown-in-belarus> [dostęp: 13.09.2021].

Cichanouska Światłana. 2020. Protesty się nie skończą, bo na Białorusi dziś każdy jest liderem [online]. <https://oko.press/cichanouska-wyklad-na-uw/> [dostęp: 13.09.2021].

Engelking Anna. 2007. „Nacja” i „narodowość” jako kategorie identyfikacji i tożsamości mieszkańców wsi na wschodzie Białorusi. W: Pogranicza Białorusi w perspektywie interdyscyplinarnej. Red. E. Smułkowa i A. Engelking. Warszawa: Wydawnictwo DiG, s. 209–223.

Engelking Anna. 2009. Wokół białoruskiej „tutejszości”. Pytania stare i nowe. „*Studia Białorutenistyczne*” 3: 47–61.

Engelking Anna. 2012. Kołchoźnicy. Antropologiczne studium tożsamości wsi białoruskiej przełomu XX i XXI wieku. Monografie Fundacji na rzecz Nauki Polskiej. Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. 21 <https://hodna.by/> [dostęp: 15.02.2022].

Engelking Anna, Łazar Anna. 2020. Rewolucja mirnych ludziej. Z Anną Engelking, antropolożką i badaczką kultury białoruskiej, rozmawia Anna Łazar. „Nowa Europa Wschodnia” 6: 91–103.

Gurskaja Julia. 2021. Onomastykon białoruskiej rewolucji. Mpis., Uniwersytet Warszawski, Studium Europy Wschodniej, Program Stypendialny Rządu RP im. Konstantego Kalinowskiego. Kicińska Magdalena. 2020. Maria Janion (1926–2020). Tytanka pije wrzątek [PORTRET]. „*Gazeta Wyborcza*”

23.08. <https://wyborcza.pl/7,75410,21165115,maria-janion-tytanka-pije-wrzatek.html> [dostęp 11.09.2021].

Korina Natalia. 2017. Obce/swoje: miasto i wieś w języku i kulturze Białorusi. W: Obce/swoje. Miasto i wieś w kulturze Białorusi, Polski, Rosji, Ukrainy. Red. K. Glinianowicz, K. Kotyńska, Kraków: Wydawnictwo «scriptum», s. 222–228.

Kowalska Agata, Zarembiuk Aleś. 2021. „Teraz powstaje społeczeństwo obywateli, a nie poddanych”. Zarembiuk o walce z białoruskim reżimem [online]. <https://oko.press/terazpowstaje-spoleczenstwo-obywateli-a-nie-poddanych-zarembiuk-o-walce-z-bialoruskimrezipem/> [dostęp: 11.02.2022]

Kuratnik Dmitry. 2020. Do narodu polskiego! W imieniu narodu białoruskiego chcę wam podziękować za wasze wsparcie. „Gazeta Wyborcza” 17.08. <https://wyborcza.pl/7,162657,26216605,do-narodu-polskiego-w-imieniu-narodu-bialoruskiego-chce-wam.html> [dostęp 11.09.2021].

Łazar Anna. 2021. Wszystko o Ewie. „Herito” 41(1): 126–139.

Martysiewicz Maria. 2020. Zmieniajmy świat i jego postrzeganie [online].

<https://culture.pl/pl/artykul/zmieniajmy-swiat-i-jego-postrzeganie> [dostęp: 15.02.2022].

Pietkiewicz Czesław. 1938. Kultura duchowa Polesia Rzeczyckiego. Materjały etnograficzne. Prace Etnologiczne Instytutu Nauk Antropologicznych i Etnologicznych Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Warszawa: TNW.

Sulima Roch. 1992. Słowo i etos. Szkice o kulturze. Kraków: Zakład Wydawniczy FA ZMW Galicia.

Taylor Charles. 2010. Nowoczesne imaginaria społeczne. Tłum. A. Puchejda, K. Szymaniak. Kraków: Wydawnictwo Znak.

Turner Victor W. 2004. Liminalność i communitas. Tłum. E. Dżurak. W: Badanie kultury. Elementy teorii antropologicznej. Kontynuacje. Oprac. M. Kempny, E. Nowicka. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 240–266.

Zowczak Magdalena. 2000. Biblia ludowa. Interpretacje wątków biblijnych w kulturze ludowej. Monografie Fundacji na rzecz Nauki Polskiej. Wrocław: Wydawnictwo Funna.

Дубавец Сяргей. 2020. Мы не «народзец», мы народ [Dubavec Sjarhej. 2020. My ne «narodzec », my narod] [online] <https://budzma.by/news/syargey-dubavets-my-narod.html> [dostęp: 15.02.2022].

Казакевіч Андрэй. 2005. «Арыенталізм», альбо некалькі заўаг пра «казус Беларусь». «ARCHE – Пачатак» 6 [Kazakevič Andrèj. 2005. «Aryentalizm», al’bo nekal’ki zaúvah pra «kazus Belarus’». «ARCHE – Pačatak» 6]. <https://дз.ею/pub/arche/html/2005-6/kazakievic605.htm> [dostęp: 15.02.2022].

Льюис Саймон. 2020. «Партизанская республика»: колониальные мифы и война за память в Беларуси. «Новое литературное обозрение» 166 (6) [L'ûis Saïmon. 2020. «Partizanskaâ respublika»: kolonial'nye mify i voïna za pamât' v Belarusi. «Novoe literaturnoe obozrenie» 166 (6)]. https://www.nlobooks.ru/magazines/novoe_literaturnoe_obozrenie/166_nlo_6_2020/article/22957_L [dostęp: 15.02.2022].

«Ціханоўскую патрабуем вярнуць». Як пратэставалі рабочыя MTЗ і MAЗа [online]. 2020. [«Cixanoŭskuju patrabuem vjarnuc’». Jak pratëstavali rabočyja MTZ i MAZA [online]. 2020.] <https://belsat.eu/news/tsihanouskuyu-patrabuem-vyarnuts-yakpratestavali-rabochyya-mtz-i-maza> [dostęp: 15.02.2022].

Марына Антанюк-Пруто   Асваенне запазычаных міжнародна- прававых тэрмінаў беларускай мовай

Азнабаева Альфия, Гарипова Гульнара. 2016. Актуальное состояние и тенденции развития юридической лексики. В: Психология и коммуникация в правовой системе: сборник статей. Ред. С. В. Венидиктов. Могилев: Могилевский институт МВД, с. 137–142 [Aznabaeva Al'fija, Garipova Gul'nara. 2016. Aktual'noe sostojanie i tendencji razvitiya juridičeskoj leksiki. V: Psixologija i kommunikacija v pravovoju sisteme: sbornik statej. Red. S. V. Venidiktov. Mogilev: Mogilevskij institut MVD, s. 137–142] [online] https://elib.institutemvd.by/jspui/handle/MVD_NAM/1558 [доступ [dostup]: 20.04.2022].

Антанюк Марына. 2008. Беларуская і руская тэрміналогія права (супастаўляльны аспект). Дысертацыя. Мінск: БДУ [Antanjuk Maryna. 2008. Belaruskaja i ruskaja tèrminalohija prava (supastaŭljal'ny aspekt). Dysertacyja. Minsk: BDU].

Беларуска-рускі слоўнік у 3 тамах. Рэд. А. А. Лукашанец. Мінск: БелЭн [Belaruska-ruski sloǔnik u 3 tamax. 2012. Rèd. A. A. Lukašanec. Minsk: BelÈn].

Беларуская навуковая тэрмінолёгія. 1926. Вып. 10: Тэрмінолёгія права. Менск: Інбелкульт [Belaruskaja navukovaja tèrminolëhija. 1926. Vyp. 10: Tèrminolëhija prava. Mensk: Inbelkul't].

Беларуская навуковая тэрмінолёгія. Прадмова. 1921. «Вестник Нар. Ком. Просв.: Беларус. Аддзел», № 2 [Belaruskaja navukovaja tèrminolëhija. Pradmova. 1921. «Vestnik Nar. Kom. Prosv.: Belarus. Addzel», № 2].

Бесекирска Любка. 1997. Интернациональная лексика в медицинской терминологии русского языка. Диссертация. Москва: Гос. ИРЯ им. А. С. Пушкина [Beskirska Lûba. 1997. Internacionál'naâ leksika v medicinskoj terminologii russkogo âzyka. Dissertaciâ. Moskva: Gos. IRÂ im. A. S. Puškina].

Библиотека им. Дага Хаммаршельда [Biblioteka im. Daga Hammaršel'da] [online] <http://metadata.un.org/thesaurus/01?lang=ru> [доступ [dostup]: 30.05.2022].

Большой юридический словарь [Bol'šoj ûridičeskij slovar'] [online] https://petroleks.ru/dictionaries/dict_big_law.php [доступ [dostup]: 15.03.2022].

Бубновіч Іна. 2000. Засваенне іншамоўных слоў беларускаю літаратурнаю моваю. Гродна: ГрДУ [Bubnovič Ina. 2000. Zasvaenne inšamoўnyx sloў belaruskaju litaraturnaju movaju. Hrodna: HrDU].

Булыка Аляксандар. 1980. Лексічныя запазычанні ў беларускай мове XIV–XVII стст. Мінск: Навука і тэхніка [Bulyka Aljaksandar. 1980. Leksičnyja zapazyčanni ū belaruskaj move XIV–XVII stst. Minsk: Navuka i tèchnika].

Булыка Аляксандар. 1999. Слоўнік іншамоўных слоў у 2 тамах. Мінск: БелЭн [Bulyka Aljaksandar. 1999. Sloǔnik inšamoўnyx sloў u 2 tamax. Minsk: BelÈn].

Гістарычны слоўнік беларускай мовы. 1982–2017. Рэд. А. І. Жураўскі, А. М. Булыка Мінск: Навука і тэхніка, Беларуская навука [Histaryčny sloǔnik belaruskaj movy. 1982–2017. Rèd. A. I. Žuraŭski, A. M. Bulyka. Minsk: Navuka i tèchnika, Belaruskaja navuka].

Гринев Сергей. 1982. Терминологические заимствования. В: Вопросы заимствования и упорядочения иноязычных терминов и терминоэлементов. Ред. Д. С. Лотте. Москва: Наука, с. 108–135 [Grinev Sergej. 1982. Terminologičeskie zaimstvovaniâ. V: Voprosy zaimstvovaniâ i

упорядочениâ иноâзычных терминов и терминоэлементов. Ред. Д. С. Лотте. Москва: Наука, с. 108–135].

Лазоркина Ольга. 2014. Становление и развитие дипломатической службы Беларуси. «Журнал международного права и международных отношений» № 1: 27–32 [Lazorkina Ol'ga. 2014. Stanovlenie i razvitiye diplomatičeskoj služby Belarusi. «Žurnal meždunarodnogo prava i meždunarodnyh otноšenij» № 1: 27–32].

Лotte Дмитрий. 1982. Вопросы заимствования и упорядочения иноязычных терминов и терминоэлементов. Москва: Наука [Lotte Dmitryj. 1982. Voprosy zaimstvovaniâ i uporâdocheniâ inoâzyčnyh terminov i terminoèlementov. Москва: Nauka].

Лукашук Игорь. 2005. Международное право. Общая часть: учеб. Москва: Волтерс Клувер [Lukašuk Igor'. 2005. Meždunarodnoe pravo. Obšaâ čast': učeb., Moskva: Volters Kluver].

Русско-белорусский словарь в 3 томах. 2012. Ред. А. А. Лукашанец. Мінск: Беларуская Энцыклапедыя [Russko-belorusskij slovar' v 3 tomah. 2012, Minsk: Belaruskaja Ènycyclapedyja 2012].

Слоўнік беларускай мовы. 2012. Рэд. А. Лукашанец, В. П. Русак. Мінск: Бел. Навука [Lukašanec A. A., Rusak V. P., Sloŭnik belaruskaj movy. 2012. Rèd. A. A. Lukašanec, V. P. Rusak. Minsk: Bel. navuka].

Слоўнік мовы «Нашай Нівы» (1906–1915) у 5 татах. 2003. Уклад.: А. М. Анісім, І. Л. Капылоў, В. П. Лемцюгова, Мінск: Тэхналогія [Sloўnik movy «Našaj Nivy» (1906–1915) u 5 tamax. 2003. Uklad.: A. M. Anisim, I. L. Kapyloŭ, V. P. Lemcjuhova, Minsk: Tèxnalohija].

Фасмер Макс. 1964–1973. Этимологический словарь русского языка в 4 томах. Москва: Прогресс [Fasmer Maks [Vasmer Max]. 1964–1973. Ètimologičeskij slovar' russkogo âzyka v 4 tomah. Moskva: Progress].

Юридический словарь [Úridičeskij slovar'] [online] <http://multilang.etalonline.by/ru> [доступ [dostup]: 26.04.2022].

Юрыдычны энцыклапедычны слоўнік. 1992. Мінск: БелЭн [Jurydyčny ènycyclapedyčny sloŭnik. 1992, Minsk: BelÈn].

Вераніка Бандаровіч   **Беларуская мова ў нефілалагічным студэнцкім асяроддзі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта**

37% беларусаў лічаць, што мовы пераважна не хапае ў сферы рекламы. 2010. [37% belarusau ličac', što movy peravažna ne xapaе ў sfery reklamy]. Marketing.by 24.05 [online] <https://marketing.by/novosti-rynska/37-belorusa-lichats-shlo-movy-peravazhnane-khapae-sfery-reklamy/> [доступ [dostup]: 15.05.2022].

Аналітык БІСД: у беларускай моладзі выразна сформіравана нацыянальная і грамадзянская ідэнтычнасць. 2021. БелТА 3.12 [Analityk BISD: u belaruskaj moladzi vyrazna sfarmiravana nacyjanal'naja i hramadzjanskaja idèntyčnasc'. 2021. BelTA 3.12] [online] <https://blr.belta.by/society/view/analytik-bisd-u-beloruskaj-moladzi-vyrazna-sfarmiravanatsyjanalnaja-i-gramadzjanskaja-identynasts-107682-2021> [доступ [dostup]: 15.05.2022].

Вынікі сацыялагічнага даследавання «Нацыянальная ідэнтычнасць вачамі беларусаў: хто мы і якімі мы будзем?». 2009. [Vyniki sacyjalahičnaha dasledavannja «Nacyjanal'naja idèntyčnasc'

vačami belarusaŭ: xto my i jakimi my budzem?». 2009]. BUDZMA.by. [online] 214 Вераніка Бандаровіч <https://budzma.org/news/vyniki-prezientacyi-sacyjalichnaha-dasliedvannia-2009.html> [доступ [dostup]: 15.05.2022].

Кеснер Генадзь. 2009. Нацыянальная ідэнтычнасць: дзяржаўная палітыка і грамадская думка. «Новы Час» 16.10 [Kesner Henadz'. 2009. Nacyjanal'naja idèntychnasc': dzjaržaūnaja palityka i hramadskaja dumka, «Novy Čas» 16.10] [online] <https://belinstitute.com/be/article/nacyjanalnaya-identychnasc-dzyarzhaunaya-palityka-i-gramadskaya-dumka> [доступ [dostup]: 15.05.2022].

Ластоўскі Аляксей. 2014. Пачаткі беларускай дзяржаўнасці ў гісторыяграфічнай традыцыі і калектыўнай свядомасці. Мат-лы да канф. Лятучага ўніверсітэта [Lastoŭski Aljaksej. 2014. Pačatki belaruskaj dzjaržaūnasci ū histaryjahrafičnaj tradycyi i kalektyūnaj svjadomasci. Mat-ly da kanf. Ljatučaha ūniversitēta] [online] <https://fly-uni.org/stati/pachatki-beloruskaj-dzyarzha%D1%9Enasci-%D1%9E-gistaryagrafichnaj-tradycyi-ikalekty%D1%9Enaj-svyadomasci/> [доступ [dostup]: 10.05.2022].

Лянкевіч Алена. 2012. Стайденне да беларускай мовы студэнтаў ВНУ па шкале ЛікERTA (на матэрыяле анкетавання). «Веснік БДУ» сер. 4, № 3: 29–33 [Ljankevič Alena. 2012.

Staülenne da belaruskaj movy studēntau VNU pa škale Likerta (na materyjale anketavannja). «Vesnik BDU» ser. 4, № 3: 29–33].

Лянкевіч Алена. 2014. Беларуская мова і змешаныя коды ў сацыялінгвістычным і псіхалінгвістычным аспектах: катэгорыя адносін да мовы ў грамадстве. Дыс. канд. філал. навук: 10.02.01, 10.02.19. Мінск: БДУ [Ljankevič Alena 2014. Belaruskaja mova i zmešanyja kody ū sacyjalinhvistyčnym i psixalinhvistyčnym aspektax: katēhoryja adnosin da movy ū hramadstve. Dys. kand. filal. navuk: 10.02.01, 10.02.19. Minsk: BDU].

Лянкевіч Алена. 2016. Моўная сітуацыя ў сістэме вышэйшай адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь (на матэрыяле статыстычных дадзеных). Мінск: РІВШ [Ljankevič Alena. 2016. Moynaia situacyja ū sisteme vyšejšaj adukacyi ū Rëspublicy Belarus' (na materyjale statystycznyx dadzenyx). Minsk: RIVŠ].

Мельнікаў Анжэла. 2016. Нацыянальна-светапоглядныя каардынаты беларускай літаратуры першай трэці XX стагоддзя. Гомель: ГДУ імя Ф. Скарыны [Mel’nikava Anžela. 2016. Nacyjanal’na-svetapohljadnyja kaardynaty belaruskaj litaratury peršaj trëci XX stahoddzja. Homel’: HDU imja F. Skaryny].

Міхайлоўская Сняжана. 2015. Беларуская мова: карыстальнікі і прыхільнікі. «Беларуская думка» № 4: 52–57 [Mixajloŭskaja Snjažana. 2015. Belaruskaja mova: karystal’niki i pryxil’niki. «Belaruskaja dumka» № 4: 52–57].

Agnieszka Goral **Produktywne typy słowotwórcze odprzymiotnikowych osobowych nazw nosicieli cech z formantami sufiksalnymi w języku białoruskim**

Brodowska-Honowska Maria. 1967. Zarys klasyfikacji polskich derywatów. Wrocław: PAN.

Cockiewicz Wacław. 2001. Jak odróżnić działacza od nosiciela cechy. W: Studia Językoznawcze. Dar przyjaciół i uczniów dla Zofii Kurzowej. Red. Z. Cygal-Krupa. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Goral Agnieszka. 2013. Derywacja sufiksalna osobowych nazw subiektów czynności w języku białoruskim. Lublin: Wydawnictwo UMCS.

Goral Agnieszka. 2014. Суфікс „-ець” („-ец”) в українській та білоруській мовах [Sufiks „-ec” („-ec”) v ukraїns’kij ta bilorus’kij movax]. In: The Third European Conference on Languages, Literature and Linguistics, ed. L. Shlossman. Wien: «East – West» Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH.

Goral Agnieszka. 2018. Dewerbalne osobowe „nomina subiecti” z formantem słowotwórczym „-nik” („-Inik”) w języku białoruskim. „*Studia Białorutensyczne*” 12: 227–238.

<https://doi.org/10.17951/sb.2018.12.227-238>

Goral Agnieszka. 2022. Osobowe "nomina attributiva" z formantami sufiksalnymi w języku polskim i białoruskim. "Zeszyty Cyrylo-Metodiańskie" 11: 139-164. <https://doi.org/10.17951/zcm.2022.11.139-154>

Łukaszaniec Aleksandr. 1998. Словаўтварэнне [Slovaŭtvarènne]. W: Najnowsze dzieje języków słowiańskich. Беларуская мова [Najnowsze dzieje języków słowiańskich. Belaruskaja mova]. Red. A. Lukhašanec, M. Prigodzič, L. Sjameška. Opole: Uniwersytet Opolski.

Łukaszaniec Aleksandr. 1999. Семантыка-словаўтваральная катэгорыя персанальнасці ў беларускай мове [Semantyka-slovaŭtvaral’naja katèhoryja persanal’nasci ū belaruskaj move]. „Białostocki Przegląd Kresowy” t. 2: 87–110.

Nagórko Alicja. 1998. Zarys gramatyki polskiej (ze słowotwórstwem). Warszawa: PWN.

Sajewicz Nina. 2000. Materiały do praktycznej nauki języka białoruskiego. Lublin: Wydawnictwo UMCS.

Satkiewicz Halina. 1969. Kryterium ilościowe jako wskaźnik produktywności formantów słowotwórczych. „*Prace Filologiczne*” t. 19: 118–129.

Антанюк Любоў. 2003. Словаўтварэнне. У: Беларуская мова. Лінгвістычны кампендыум. Рэд. Л. Антанюк, А. Плотнікаў і інш. Мінск: Інтэрпрэссервис, с. 307–343 [Antanjuk Ljuboŭ. 2003. Slovaŭtvarènne. U: Belaruskaja mova. Linhvistyčny kampendym. Rèd. L. Antanjuk, A. Plotnikaŭ i inš. Minsk: Intèrprèssèrvis, s. 307–343].

Аўчыннікова Ганна. 2005. Назоўнікі з суфіксамі -ец, -ца ў беларускай мове і іх рускамоўныя адпаведнікі. У: Надзённыя пытанні лінгвістыкі. Рэд. А. I. Bagdzevič. Гродна: Універсітэт Я. Купалы, с. 234–237 [Aŭčynnika Hanna. 2005. Nazoŭniki z sufiksami -ec, -ca ū belaruskaj move i ix ruskamoўnya adpavedniki. U: Nadzennnyja pytanni linhvistyki. Rèd. A. I. Bahdzevič. Hrodna: Universitet Ja. Kupaly, s. 234–237].

БМ-1 – Беларусская мова. 1998. Ч. 1. Рэд. Л. М. Грыгор’ева. Мінск: Вышэйшая школа [BM-1 – Bielarskaja mova. 1998. Č. 1. Rèd. L. M. Hryhor’jeva. Minsk: Vyšejšaja škola].

Варановіч Валерый. 2000. Асабовыя назоўнікі-наватворы ў беларускай мове (словаўтваральная структура і дачыненні да сістэмы літаратурнай мовы). Аўтарэф. дыс....канд. філалаг. навук: 10.02.01. Мінск [Varanovič Valeryj. 2000. Asabovyja nazoŭniki-navatvory ū belaruskaj move (slovaŭtvaral’naja struktura i dačynenni da sistèmy litaraturnaj movy). Aütarèf. dys....kand. filalah. navuk: 10.02.01. Minsk].

Вярхоў Пётр. 1972. Назоўнікі на -ец у беларускай мове. «Беларуская лінгвістыка» т. 1: 37–45 [Vjarxoŭ Pëtr. 1972. Nazoŭniki na -ec u belaruskaj move. «Belarskaja linhvistyka» t. 1: 37–45].

ГБМ-1 – Граматыка беларускай мовы. 1962. Ч. 1: Марфалогія. Рэд. К. К. Атраховіч, М. Г. Булахаў. Мінск: АН БССР [HBM-1 – Hramatyka belaruskaj movy. 1962. Č. 1: Marfalohija. Rèd. K. K. Atraxovič, M. H. Bulaxaў. Minsk: AN BSSR].

Каўрус Алесь. 2013. Словаклад: слоўнік адметнай лексікі. Мінск: Выдавецкі дом «Звязда» [Kaŭrus Ales'. 2013. Slovaklad: sloŭnik admetnaj leksiki. Minsk: Vydavecki dom «Zvjazda»].

КГБМ-1 – Кароткая граматыка беларускай мовы. 2007. Ч. 1. Рэд. А. Лукашанец. Мінск: Беларуская навука [KHBM-1 – Karotkaja hramatyka bielaruskaj movy. 2007. Č. 1. Rèd. A. Lukašanec. Minsk: Bielaruskaja navuka].

Ксяндзова Алена. 2002. Асаблівасці дыялектнага словаўтварэння назоўнікаў, якія харектарызуюць чалавека па зневядому выглядзу. «Беларуская лінгвістыка» т. 52: 88–99 [Ksjanidzova Alena. 2002. Asablivasci dyjalektnaha slovaŭtvarènnja nazoŭnikaў, jakijaxaraktryzujus' čalaveka pa znešnjamu vyhljadu. «Belaruskaja linhvistyka» t. 52: 88–99].

СБМ – Слоўнік беларускай мовы. 2012. Рэд. А. А. Лукашанец, В. П. Русак. Мінск: Беларуская навука [SBM – Sloŭnik belaruskaj movy. 2012. Rèd. A. A. Lukašanec, V. P. Rusak. Minsk: Belaruskaja navuka].

СОРиБЯ – Сопоставительное описание русского и белорусского языков. 2014.

Ред. А. В. Андреева и др. Минск: Беларуская навука [SORiBÂ – Sopostavitel'noe opisanie russkogo i belorusskogo âzykov. 2014. Red. A. V. Andreeva i dr. Minsk: Belaruskaâ navuka].

Сцяцко Павел. 1975. Субстантыўныя словаўтваральныя дублеты ў беларускай народнадыялектнай мове. «Беларуская лінгвістыка» 12: 43–53 [Sciacko Pavel. 1975.

Substantyūnyja slovaŭtvarańya dubliety ū bielaruskaj narodna-dyjalektnaj movie. «Bielasukaja linhvistyka» 12: 43–53].

Сцяцко Павел. 1977 Беларускае народнае словаўтварэнне. Мінск: Навука і тэхніка [Sciacko Pavel. 1977. Bielaruskaje narodnaje slovaŭtvarennie. Minsk: Navuka i technika].

Хацкевич Вера. 1956. Суффиксальное словообразование существительных в современном белорусском языке. Автореферат канд. диссерт. Минск [Hackevič Vera. 1956. Suffiksal'noe slovoobrazovanie sušestvitel'nyh v sovremennom belorusskom âzyke. Avtoreferat kand. dissert. Minsk].

Хацкевич Вера. 1958. Суфіксальнае словаўтварэнне назоўнікаў, якія абазначаюць асоб мужчынскага полу ў сучаснай беларускай мове. «Даследаванні па беларускай і рускай мовах» Т. 1: 175–193 [Xackevič Vera. 1958. Sufiksal'nae slovaŭtvarènne nazoŭnikaў, jakija abaznačajuc' asob mužčynskaha polu ū sučasnaj belaruskaj move. «Dasledavanni pa belaruskaj i ruskaj movax» T. 1: 175–193].

Чалавек: Тэматычны слоўнік. 2006. Рэд. Л. Кунцэвіч, А. Крывіцкі. Менск: Беларуская навука [Čalaviek : Tematyčny sloŭnik. 2006. Rèd. L. Kuncevič, A. Krywicki. Miensk: Bielaruskaja navuka].

Уладзіслаў Іваноў   Пытаньне табуізацыі і эўфэмізацыі беларускай сексуальнай і плоцевай лексыкі: дыдактычны аспект

№ 21: Знак прысутнасці. 2018. «Прайдзісвет» [№ 21: Znak prysutnasci. 2018. «Prajdzisvet»] [online] <http://prajdzisvet.org/archive/21.html> [доступ [dostup]: 10.03.2023].

Астаповіч В. 1903. Белорусская частушка. Вітебск: Губернская Типо-Литография [Astapovič V. 1903. Belorusskaâ častuška. Vitebsk: Gubernskaâ Tipo-Litografiâ].

Барадулін Рыгор. 2014. Вушацкі словазбор. Мінск: Кнігазбор [Baradulin Ryhor. 2014. Vušacki slovazbor. Minsk: Knihazbor].

Белорусский эротический фольклор. 2006. Ред. Т. В. Володина, А. С. Федосик. Москва: Ладомир [Belorusskij èrotičeskij fol'klor. 2006. Red. T. V. Volodina, A. S. Fedosik. Moskva: Lodomir].

Бондаренко Катерина, Гась Светлана. 2018. Детабуизация в словарях и переводе. Poznań: Bogucki Wydawnictwo Naukowe [Bondarenko Katerina, Gas' Svetlana. 2018. Detabuizaciâ v slovarâh i perevode. Poznań: Bogucki Wydawnictwo Naukowe].

Брава Алена. 2018. Садомская яблыня. Мінск: Галіяфы [Brava Alena. 2018. Sadomskaja jablynja, Minsk: Halijafy].

Валодзіна Тацяна. 2009. Цела чалавека: слова, міф, рытуал. Мінск: Тэхналогія [Valodzina Tacjana. 2009. Cela čalaveka: slova, mif, rytual. Minsk: Tèchnalohija].

Гарбацкі Уладзіслаў. 2020. Лаянка – неад’емная частка нашай культуры. «Газэта ARCHE» [Harbacki Uladzislaŭ. 2020. Lajanka – nead’emnaja častka našaj kul’tury. Hazèta «ARCHE»] [online] <https://arche.by/article/328.html> [доступ [dostup]: 30.03.2023].

Гужалоўскі Аляксандр. 2017. Сексуальная рэвалюцыя ў Савецкай Беларусі. 1917–1929 гг. Мінск: А. М. Янушкевіч [Hužaloŭski Aljaksandr. 2017. Seksual'naja rëvaljucyja ū Saveckaj Belarusi. 1917–1929 hh. Minsk: A. M. Januškevič].

«Записки Императорского Русского Географического общества по общей географии». 1873. Т. 5. Санкт-Петербург [«Zapiski Imperatorskogo Russkogo Geografičeskogo obščestva po obščege geografii». 1873. Т. 5. Sankt-Peterburg].

Никифоровский Николай. 1911. Белорусские песни-частушки. Вильна [Nikiforovskij Nikolaj. 1911. Belorusskie pesni-častuški. Vil'na].

Пашкевіч Валянтына. 2006. Ангельска-беларускі слоўнік. Менск: Зыміцер Колас [Paškevič Valjantyna. 2006. Anhel'ska-belaruski slovník. Mensk: Z'micer Kolas].

Сліж Наталля. 2015. Шлюбныя і пазашлюбныя стасункі шляхты Вялікага Княства Літоўскага ў XVI–XVII стст. Смаленск: Інбелкульт [Sliž Natallja. 2015. Šljubnyja i pazašljubnyja stasunki šljaxty Vjalikaha Knjastva Litoŭskaha ū XVI–XVII stst. Smalensk: Inbelkul't].

Сліж Наталля. 2019. Культура сексуальных стасункаў у Вялікім Княстве Літоўскім у XVI–XVII стст., Мінск: Тэхналогія [Sliž Natallja. 2019. Kul'tura seksual'nyx stasunkaŭ u Vjalikim Knjastve Litoŭskim u XVI–XVII stst., Minsk: Tèchnalohija].

Старонка Бібліятэкі і музэю імя Ф. Скарыны ў Лёндане. 2016. Брэшамся па-беларуску: нецэнзурная, абразылівая лексыка ды арго [Staronka Bibliyatèki i muzèju imja F. Skaryny ū Lëndane. 2016. Brèšamsja pa-belorussku: necenzurnaja, abraz'ilivaja leksyka dy arho] [online]

<https://web.archive.org/web/20220519122024/http://www.skaryna.org.uk/liekcyjatabujavanaja-mova/> [доступ [dostup]: 15.02.2023].

Тлумачальны слоўнік беларускай мовы. 1996. Мінск: Беларуская энцыклапедыя [Tlumačal'ny sloǔnik belaruskaj movy. 1996. Minsk: Belaruskaja ènencyklapedija].

Уласевіч Вікторыя, Даўгулевіч Наталля. 2010. Слоўнік новых слоў беларускай мовы. Мінск: ТетраСистемс [Ulasevič Viktoryja, Daŭhulevič Natallja. 2010. Sloǔnik novyx sloў belaruskaj movy. Minsk: TetraSistems].

Ціхінскі Язэп. 1906. Bełaruska-polska-rasijski sloǔnik. Аддзел рукапісаў Бібліятэкі ім. Урублеўскіх Летувіскай АН, Вільня, F21 [Cixinski Jazèp. 1906. Bełaruska-polskarasijski sloǔnik. Addzel rukapisau Biblijatèki im. Urubleŭskix Letuviskaj AN, Vil'nja, F21].

Чалавек: тэматычны слоўнік. 2006. Рэд. Л. П. Кунцэвіч, А. А. Крывіцкі. Мінск: Беларуская навука [Čalavek: tèmatyčny sloǔnik. 2006. Rèd. L. P. Kuncèvič, A. A. Kryvicki. Minsk: Belaruskaja navuka].

Alber Jean-Luc. 2002. De l'euphémisation : considérations sur la rectitude politique. « Les mots du pouvoir » № 13: 145-164. <https://doi.org/10.4000/books.iheid.2461>

Boulanger Jean-Claude. 1985. Aspects de l'interdiction dans la lexicographie française contemporaine. Tübingen: Max Niemeyer Verlag. <https://doi.org/10.1515/978311347332>

Silva Correia João da. 1927. O eufemismo e o disfemismo na língua e na literatura portuguesa. Lisboa: Universidade de Lisboa.

Dąbrowska Anna. 2009. Tabu w języku i kulturze. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

Ernaux Annie. 2000. L'Événement. Paris: Gallimard.

Leszczyński Zenon. 1988. Szkice o tabu językowym. Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL.

Linguistic Taboo Revisited. 2018. Ed. A. Pizarro Pedraza. Berlin: de Gruyter.

López Díaz Montserrat. 2018. La cooccurrence du tabou et de l'euphémisme ou les conditions de la synonymie. « Travaux de linguistique » № 76: 27-42. <https://doi.org/10.3917/tl.076.0027>

Nyrop Kristoffer. 1913. Grammaire historique de la langue française. T. IV. Copenhague: Boghandel Nordisk Forlag.

Popescu Mihaela. 2017. Le tabou linguistique. Un paradoxe toujours actuel. « Acta Universitatis Lodzienensis. Folia Litteraria Romana » № 12: 135-145. <https://doi.org/10.18778/1505-9065.12.13>

Mirosław Jankowiak   **Edward Piotrowicz Cynhiel – białoruski działacz społeczno-oświatowy w Łatgalii**

Gončarovs Aleksejs. 2003. Ceļš uz brivību – mokpilns un ilgs. „Ezerzeme” 24.10: 3.

Krāslavas rajona skolu vēsture. 1997. Red. J. Gekiša. Krāslava: Krāslavas rajona skolu valde.

Wywiad z Edwardem P. Cynhielem z dnia 18.10.2004. Rozm. M. Jankowiak.

Wywiad z Edwardem P. Cynhielem z dnia 10.08.2006. Rozm. M. Jankowiak.

Беларускае замежжа. 2010. Рэд. Н. А. Голубевая. Мінск: Беларуская энцыклапедыя імя Петруся Броўкі [Belaruskae zamežža. 2010. Rèd. N. A. Holubevaja. Minsk: Belaruskaja ènocyklapedyja imja Petrusja Broŭki].

Беларускія настаўнікі Латгаліі (беларуская асвета 80 гадоў таму назад). 2002. «Беларус Латгаліі. Дадатак да Латгалес Лайкс» 18.02: 10 [Belaruskija nastauñiki Lathalii (belaruskaja asveta 80 hadoў tamu nazad). 2002. «Belarus Lathalii. Dadatak da Lathales Lajks» 18.02: 10].

Герберг Андрей. 2019. Сахаров Сергей Петрович. В: Белорусский след в латвийской истории. Биографический справочник. Ред. М. Г. Королёв. Минск: РИВШ, с. 81–84 [Gerberg Andrej. 2019. Saharov Sergej Petrovič. V: Belorusskij sled v latvijskoj istorii. Biografičeskij spravočnik. Red. M. G. Korolëv. Minsk: RIVŠ, s. 81–84].

Нигде нет таких красивых берез, как в родной Краславе. 2001. «Латгалес Лайкс» 12.06 [Nigde net takih krasivyh berez, kak v rodnoj Kraslave. 2001. «Latgales Lajks» 12.06].

Гончарс А. 1999. Уроки истории и географии. Краславскому учителю преподавали в сталинских застенках. «Эзерземе» № 26 (26), 24.08 [Gončars A. Uroki istorii i geografii. Kraslavskomu učitel'yu prepodovali v stalinskih zastenkah. «Èzerzeme» № 26 (26), 24.08].

Віктар Корбут **Фарміраванне «нацыянальнага ўзору» тапаніміі на старонках першых беларускамоўных газет «Наша Доля» і «Наша Ніва» (1906–1907 гг.)**

1905 год у Беларусі. Зборнік артыкулаў, успамінаў і матэрыялаў. 1925. Рэд. М. Шульман. Менск: 1-я дзяржаўная друкарня [1905 hod u Belarusi. Zbornik artykulaў, uspaminaў i materyalaў. 1925. Rèd. M. Šul'man. Mensk: 1-ja dzjaržaŭnaja drukarnja]. Андрэеў Ілля, Андрэева Валянціна, Раствоўцаў Павел. 2021. Мінск на старадаўніх картах і планах. Мінск: Белкартаграфія [Andréeu Illja, Andrèeva Valjancina, Rastoŭcaŭ Pavel. 2021. Minsk na staradaǔníx kartax i planax. Minsk: Belkartahrafija].

Б. Г. 1918. Пасывізм ці актывізм (Увагі беларуса с прычыны Берэсьцейскае умовы). «Гоман» 19.04, № 32: 2 [B. H. 1918. Pasylvizm ci aktyvizm (Uvahi belarusa s prycyny Berès'cejskae umovy). «Homan» 19.04, № 32: 2].

Баршчэўская Ніна. 2005. Погляд беларускай эміграцыі на польска-беларускія моўныя ўзаемаўпływy ў XV–XIX стагодзьдзях. „Acta Albaruthenica” № 5: 196–202 [Barščėuskaja Nina. 2005. Pohljad belaruskaj èmigracyi na pol'ska-belaruskija moўnyja ūzaemaǔplywy ў XV–XIX stahodz'dzjax. „Acta Albaruthenica” № 5: 196–202].

Батура Іван. 1918. Экономічнае палажэн’не Беларусі у звязі яе з палітычнай орыентацией. «Гоман» 8.03, № 20: 2 [Batura Ivan. 1918. Èkonomičnae palažen'ne Belarusi u z'vjazi jae z palityčnaj oryèntaciej. «Homan» 8.03, № 20: 2].

БДА-МЛіМ – Беларускі дзяржаўны архіў-музей літаратуры і мастацтва, ф. 3, вол. 1, спр. 152, арк. 25 [BDA-MLiM – Belaruski dzjaržaŭny arxiū-muzej litaratury i mastactva, f. 3, vol. 1, spr. 152, ark. 25].

Беларуски лемэнтар або Першая навука чытання. 1906. Пецярбург: Загляне сонцэ и у нашэ ваконцэ [Belaruski lemèntar abo Peršaja navuka čytannja. 1906. Pecjarburh: Zahljane soncè i u naše vakoncè].

«Беларускі народ». 1919. 20.01/2.02, № 1 [«Belaruski narod». 1919. 20.01/2.02, № 1].

Буднік Іван. 2018. Аўтар гімна Беларускай Народнай Рэспублікі. «Наша слова» 28.03, № 13: 6 [Budnik Ivan. 2018. Aŭtar himna Belaruskaj Narodnaj Rèspubliki. «Naša slova» 28.03, № 13: 6].

Бядуля Змітрок. 1922а. Тэатр і выхаваньне мас. (Этапы разъвіцьця беларускага тэатру). «Полымя» № 1, сънежань [Bjadulja Zmitrok. 1922a. Tèatr i vyxavan'ne mas. (Ètapy raz'vic'cja belaruskaha tèatru). «Polymja» № 1, s'nežan'].

Бядуля Змітрок. 1922б. Ідзеце на выстаўку! (Кніжная выстаўка да Ўсебеларускага Зьезду Саветаў пры Дзярж. Універ. бібліятэцы). «Савецкая Беларусь» 30.12 [Bjadulja Zmitrok. 1922b. Idzece na vystauku! (Knižnaja vystaŭka da Ŭsebelaruskaha Z'ezdu Savetaŭ pry Dzjarž. Univèr. bibliatècy). «Saveckaja Belarus'» 30.12].

Вільня, 19 красавіка 1918. 1918b. «Гоман» 19.04, № 32 [Vil'nja, 19 krasavika 1918. 1918b. «Homan», 19.04, № 32].

Вільня, 8 студня 1918 г. 1918a. «Гоман» 8.01, № 3 [Vil'nja, 8 studnja 1918 h. 1918a. «Homan», 8.01, № 3].

Гапоненка Ірына. 2013. Беларуская анамастычна сітуацыя XIX ст. У: Беларуская мова і мовазнаўства: XIX стагоддзе. Рэд. М. Р. Прыгодзіч. Мінск: БДУ [Harponenka Iryna. 2013. Belaruskaja anamastyčnaja situacyja XIX st. U: Belaruskaja mova i movaznaǔstva: XIX stahoddze. Rèd. M. R. Pryhodzič. Minsk: BDU].

Гімжаўскас Эдмундас. 2012. Беларускі фактар пры фармаванні літоўскай дзяржавы ў 1915–1923 гг., навук. рэд. А. Паškevič, Belastok: Беларускае гістарычнае таварыства; Вільня: Інстытут беларусістыкі [Himžaūskas Ėdmundas. 2012. Belaruski faktar pry farmavanni litoŭskaj dzjaržavy ſu 1915–1923 hh. Rèd. A. Paškevič, Belastok: Belaruskae historyčnae tavarystva; Vil'nja: Instytut belarusistyki].

Гродня. 1918. «Гоман» 15.02, № 14 [Hrodnja. 1918. «Homan» 15.02, № 14].

Дрозд Зміцер. 2018. Таямніцы Дуніна-Марцінкевіча. Вільнюс: Беларускі дакументацыйны цэнтр [Drozd Zmicer. 2018. Tajamnicy Dunina-Marcinkeviča. Vil'nius: Belaruski dokumentacyjny cèntr].

Дыялекталагічны атлас беларускай мовы. 1963а. Рэд. Р. І. Аванесаў, К. К. Атраховіч (К. Крапіва), Ю. Ф. Мацкевіч. Мінск: Выдавецтва Акадэміі навук БССР [Dyjalektalahičny atlas belaruskaj movy. 1963a. Rèd. R. I. Avaneseŭ, K. K. Atraxovič (K. Krapiva), Ju. F. Mackevič. Minsk: Vydavectva Akadèmii navuk BSSR].

Дыялекталагічны атлас беларускай мовы. Уступныя артыкулы, даведачныя матэрыялы і каментарыіда карт. 1963б. Рэд. Р. І. Аванесаў, К. К. Атраховіч (К. Крапіва), Ю. Ф. Мацкевіч. Мінск: Выдавецтва Акадэміі навук БССР [Dyjalektalahičny atlas belaruskaj movy. Ustupnuya artykuly, davedačnyja materyjaly i kamentaryi da kart. 1963b. Rèd. R. I. Avaneseŭ, K. K. Atraxovič (K. Krapiva), Ju. F. Mackevič. Minsk: Vydavectva Akadèmii navuk BSSR].

(Ельскі Аляксандр). 1896. «Выбираймася у прочки»! «Скарэй у Томскъ»!! Абъ тоя добра развѣдаў и разтлумачыў народу А. І. Пицярбурхъ: Складъ глаўны у книжнicy Б. Адамовіча, у Мънску-Літоўскамъ [(El'ski Aljaksandr). 1896. «Vybiramjasja u pročki»! «Skarèj u Tomsk”»!! Ab”

toja dobra razvědaŭ i raztlumačy narodu A. I. Picjarburx": Sklad" hlaūny u knižnicy B. Adamoviča, u Měnsku-Litoúskam"].

Ешчэ аб Беларускім Конгрэссе ў Мінску. 1918. «Гоман» 12.02, № 13 [Eščè ab Belaruskim Konhrësse ū Minsku. 1918. «Homan» 12.02, № 13].

Жураўскі Аркадзь, Крамко Іван. 1972. Важнейшыя адрозненні паміж новай і старой беларускай літаратурнай мовай. У: Беларускае і славянскае мовазнаўства: да 75-годдзя акадэміка АН БССР К. К. Крапівы. Рэд. М. Суднік. Мінск: Навука і тэхніка, с. 132–147 [Žuraŭski Arkadz', Kramko Ivan. 1972. Važnejšya adroznenni pamiž novaj i staroj belaruskaj litaraturnaj movaj. U: Belaruskae i slavjanskae movaznaǔstva: da 75-hoddzja akadèmika AN BSSR K. K. Krapivy. Red. M. Sudnik. Minsk: Navuka i tèhnika, s. 132–147].

Жураўскі Аркадзь. 1992. Старадаўнія назвы гарадоў Беларусі. «Навіны Беларускай акадэміі» 14.08, № 31 [Žuraŭski Arkadz'. 1992. Staradaǔnija nazvy haradoў Belarusi. «Naviny Belaruskaj akadèmii» 14.08, № 31].

З Минску. 1906. «Наша Ніва» 14/27.12, № 6 [Z Minsku. 1906. «Naša Niva» 14/27.12, № 6]. З мястэчка Заслаўя, Менск. губ. 1906. «Наша Ніва» 14/27.12, № 6 [Z mjastèčka Zaslaŭja, Mensk. hub. 1906. «Naša Niva» 14/27.12, № 6].

Звончык. 1927. Трымаймася родных назоваў! «Беларуская культура» № 1 [Zvončyk. 1927. Trymajmasja rodnix nazovaў! «Belaruskaja kul'tura» № 1].

Камінскі Мікалай. 1996. Дзісенскі павет. У: Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. У 6 т. Т. 3: Гімназіі – Кадэнцыя. Рэд. Г. П. Пашкоў. Мінск: Беларуская Энцыклапедыя імя П. Броўкі, с. 230–231 [Kaminski Mikalaj. 1996. Dzisenski pavet. U: Èncykłapedyja historii Belarusi. U 6 t. T. 3: Himnazii – Kadèncyja. Rèd. H. P. Paškóv. Minsk: Belaruskaja Èncykłapedyja imja P. Broŭki, s. 230–231].

Капылоў Ігар, Гапоненка Ірына. 2005. Варыянтнасць аnamастычных адзінак. У: Мова «Нашай Нівы» (1906–1915). Варыянтнасць. Сінанімія. Рэд. В. П. Лемцюгова. Мінск: Беларуская навука [Kapyloŭ Ihar, Haponenka Iryna. 2005. Varyjantnasc' anamastyčnyx adzinak. U: Mova «Našaj Nivy» (1906–1915). Varyjantnasc'. Sinanimija. Rèd. V. P. Lemcjuhova. Minsk: Belaruskaja navuka].

Карскій Ефімій. 1908. Бѣлоруссы. Т. II: Язы́къ бѣлорусского племени. 1: Исторический очеркъ звуковъ бѣлорусского нарѣчія. Варшава: Типографія Варшавскаго Учебнаго Округа [Karskij Evfimij. 1908. Bělorussyy. T. II: Âzyk" bělorusskago plemeni. 1: Istoricheskiy očerk" zvukov" bělorusskago narečiâ. Varšava: Tipografiâ Varšavskago Učebnago Okruga].

Карский Евфимий. 1955. Белорусы. Язык белорусского народа. Вып. 1. Исторический очерк звуков белорусского языка. Ред. В. И. Борковский. Москва: Издательство АН СССР [Karskij Evfimij. 1955. Belorusy. Âzyk belorusskogo naroda. Vyp. 1. Istoricheskiy očerk zvukov belorusskogo âzyka. Red. V. I. Borkovskij. Moskva: Izdatel'stvo AN SSSR].

Карский Евфимий. 1956. Белорусы. Язык белорусского народа. Вып. 2: Исторический очерк словообразования и словоизменения в белорусском языке; вып. 3: Очерки синтаксиса белорусского языка. Ред. В. И. Борковский. Москва: Издательство АН СССР [Karskij Evfimij. 1956. Belorusy. Âzyk belorusskogo naroda. Vyp. 2: Istoricheskiy očerk slovoobrazovaniâ i slovoizmenenîâ v belorusskom âzyke; vyp. 3: Očerki sintaksisa belorusskogo âzyka. Red. V. I. Borkovskij. Moskva: Izdatel'stvo AN SSSR].

Корбут Віктар. 2020. Ідэнтычнасць жыхароў Мінска ў XIX – пачатку XX ст. у святле мемуарнай літаратуры. „Przegląd Środkowo-Wschodni” t. V: 127–167 [Korbut Viktar. 2020. Idèntyčnasc' žyharoў

Minska ў XIX – паčatku XX st. u svjatle memuarnaj litaratury. „Przegląd Środkowo-Wschodni” t. V: 127–167]. <https://doi.org/10.32612/uw.2543618X.2020.pp.127-167>

Крауцоу Макар. 1919. Зварот да Горадна. «Беларусь» 30.03, № 1 [Kraucou Makar. 1919. Zvarot da Horadna. «Belarus'» 30.03, № 1].

Латышонак Алег. 2012. Нацыянальнасьць – Беларус. Рэд. А. Паškevič. 2-е выд., дап. і папр. Вільня: Інстытут беларусістыкі; Беласток: Беларускае гістарычнае таварыства [Latyšonak Aleh. 2012. Nacyjanal'nas'c' – Belarus. Rèd. A. Paškevič; 2-e vyd., dap. i papr. Vil'nja: Instytut belarusistyki; Belastok: Belaruskae histaryčnae tavarystva].

Максімовіч Рыгор. 1974. Як беларускі Менск стаўся Мінскам, «Запісы», № 12: 69–72 [Maksimovič Ryhor. 1974. Jak belaruski Mensk staüsja Minskam, «Zapisy», № 12: 69–72].

Матэрыялы да гісторыі мануфактуры Беларусі ў часы распада феўдалізма. 1934. № 1: (1796–1840). Рэд. В. К. Шчарбакоў. Менск: Выдавецтва Беларускай Акадэміі Навук [Matèryjaly da historyi manufaktury Belarusi ū časy raspada feŭdalizma. 1934. № 1: (1796–1840). Rèd. V. K. Ščarbakoў. Mensk: Vydavectva Belaruskaj Akadèmii Navuk].

Мінск і мінчане: дзесяць стагоддзяў гісторыі. Крыніцы па гісторыі горада. Сацыяльныя структуры і паўсядзённасць (да 945-годдзя Мінска): зборнік навуковых артыкулаў. 2012. Уклад. А. І. Груша, рэд. А. А. Каваленя. Мінск: Беларуская навука [Minsk i minčane: dzesjac' stahoddzjaj historyi. Krynicy pa historyi horada. Sacyjal'nyja struktury i paūsjadzěnnasc' (da 945-hoddzja Minska): zbornik navukovych artykulaŭ. 2012. Uklad. A. I. Hruša, rèd. A. A. Kavalenja. Minsk: Belaruskaja navuka].

Мірные перэгаворы. 1918a. «Гоман» 1.01, № 1 [Mirnye perèhavory. 1918a. «Homan» 1.01, № 1].

Мірные перэгаворы. 1918b. «Гоман» 8.01, № 3 [Mirnye perèhavory. 1918b. «Homan» 8.01, № 3].

Мячкоўская Ніна. 2008. Мовы і культуры Беларусі: нарысы. Мінск: Права і эканоміка [Mjačkoўskaja Nina. 2008. Movy i kul'tury Belarusi: narysy. Minsk: Prava i èkanomika].

Назвы населеных пунктаў Рэспублікі Беларусь: Брэсцкая вобласць: нарматыўны даведнік. 2010. Рэд. В. П. Лемцюгова. Мінск: Тэхналогія [Nazvy naselenykh punktaў Rèspubliki Belarus': Brësckaja voblast': narmatyūny davednik. 2010. Rèd. V. P. Lemcjuhova. Minsk: Tèchnalohija].

Назвы населеных пунктаў Рэспублікі Беларусь: Віцебская вобласць: нарматыўны даведнік. 2009. Рэд. В. П. Лемцюгова. Мінск: Тэхналогія [Nazvy naselenykh punktaў Rèspubliki Belarus': Vicebskaja voblast': narmatyūny davednik. 2009. Rèd. V. P. Lemcjuhova. Minsk: Tèchnalohija].

Назвы населеных пунктаў Рэспублікі Беларусь: Гомельская вобласць: нарматыўны даведнік. 2006. Рэд. В. П. Лемцюгова. Мінск: Тэхналогія [Nazvy naselenykh punktaў Rèspubliki Belarus': Homel'skaja voblast': narmatyūny davednik. 2006. Rèd. V. P. Lemcjuhova. Minsk: Tèchnalohija].

Назвы населеных пунктаў Рэспублікі Беларусь: Гродзенская вобласць: нарматыўны даведнік. 2004. Рэд. В. П. Лемцюгова. Мінск: Тэхналогія [Nazvy naselenykh punktaў Rèspubliki Belarus': Hrodzenskaja voblast': narmatyūny davednik. 2004. Rèd. V. P. Lemcjuhova. Minsk: Tèchnalohija].

Назвы населеных пунктаў Рэспублікі Беларусь: Мінская вобласць: нарматыўны даведнік. 2003. Рэд. В. П. Лемцюгова. Мінск: Тэхналогія [Nazvy naselenykh punktaў Rèspubliki Belarus': Minskaja voblast': narmatyūny davednik. 2003. Rèd. V. P. Lemcjuhova. Minsk: Tèchnalohija].

«Наша Ніва». 1913. 12.12, № 50 [«Naša Niva». 1913. 12.12, № 50].

«Наша Ніва». 1914a. 31.01, № 5 [«Naša Niva». 1914a. 31.01, № 5].

«Наша Ніва». 1914b. 13.02, № 7 [«Naša Niva». 1914b. 13.02, № 7].

«Наша Ніва». 1914c. 3.04, № 14 [«Naša Niva». 1914c. 3.04, № 14].

«Наша Ніва». 1914d. 1.05, № 17 [«Naša Niva». 1914d. 1.05, № 17].

«Наша Ніва». 1914e. 22.05, № 20 [«Naša Niva». 1914e. 22.05, № 20].

«Наша Ніва». 1914f. 12.06, № 23 [«Naša Niva». 1914f. 12.06, № 23].

«Наша Ніва». 1914g. 17.07, № 28 [«Naša Niva». 1914g. 17.07, № 28].

«Наша Ніва». 1914h. 12.12, № 49 [«Naša Niva». 1914h. 12.12, № 49].

«Наша Ніва». 1915. 31.07, № 29–30 [«Naša Niva». 1915. 31.07, № 29–30].

Пацюпа Юры. 2003. Яйка, зънесенае ў габінэце? «Свой Лад. Інфармацыйна-аналітычны бюлетэнь Гродзенскага аддзяленыня ГА „Фонд імя Льва Сапегі”» № 6: 10–11 [Paciupa Jury. 2003. Jajka, z'nesenae ў habinèce? «Svoj Lad. Infarmacyjna-analityčny bjuletèn' Hrodzenskaha addzjalen'ja HA „Fond imja L've Sapehi”» № 6: 10–11].

Пацюпа Юры. 2017. Да гісторыі наймення старажытнага Горадна [Paciupa Jury. 2017. Da historyi najmennja staražytnaha Horadna] [online] <https://paciupa.livejournal.com/8749.html> [доступ [dostup]: 9.06.2022].

Рубцова Зоя. 1979. Из истории передачи белорусских топонимов на русский язык. В: Восточнославянская ономастика. Исследования и материалы. Ред. А. Суперанская Москва: Наука, с. 113–130 [Rubcova Zoâ. 1979. Iz istorii peredači belorusskih toponomov na russkij âzyk. V: Vostočnoslavânskaâ onomastika. Issledovaniâ i materialy. Red. A. Superanskaâ. Moskva: Nauka, s. 113–130].

Сталюнас Дарюс. 2022. Польша или Русь? Литва в составе Российской империи. Москва: Новое литературное обозрение [Stalûnas Darûs. 2022. Pol'sha ili Rus'? Litva v sostave Rossijskoj imperii. Moskva: Novoe literaturnoe obozrenie].

Станкевіч Станіслаў. 1964. Савецкае асуджэнье «Нашай Нівы» й спробы ejnae rægabilitačyi. «Запісы» кн. 3 [Stankevič S. 1964. Saveckae asudžen'e «Našaj Nivy» j sproby ejnae rëabilitacyi. «Zapisy» kn. 3].

Станкевіч Ян. 2007. Язык і языковеда. Укл. В. Булгакаў. 2-е выд., папр. і дап. Вільня: Інстытут беларусістыкі [Stankevič Jan. 2007. Jazyk i jazykoveda. Ukl. V. Bulhakaŭ. 2-e vyd., papr. i dap. Vil'nia: Instytut belarusistyki].

Сэкрэтарыяты Беларускага Пасольскага Клюбу. 1923. «Наш Сыцяг» 5.08, № 21 [Sèkrètaryjaty Belaruskaha Pasol'skaha Kljubu. 1923. «Naš S'cjah» 5.08, № 21].

Сяргейчык П. 1930. 1-ая Ўсебеларуская выстаўка сельскай гаспадаркі і прамысловасці (Як трэба аглядаць выстаўку). Менск. Сталіца Б.С.С.Р. Спадарожнік (Спадарожнік 266 Віктар Корбут па Менску). [Менск]: Выданьне Менгарсавету і рэдакцыі газ. «Рабочий» [Sjarhejčyk P. 1930. 1-aia Ūsebelarskaja vystaŭka sel'skaj haspadarki i pramyslovas'ci (Jak trèba ahljadac' vystaŭku). Mensk. Stalica B.S.S.R. Spadarožnik (Spadarožnik pa Mensku). [Mensk]: Vydan'ne Menharsavetu i rëdakcyi haz. «Rabočij»].

Туронак Юры. 2006. Мадэрная гісторыя Беларусі. Вільня: Інстытут беларусістыкі [Turonak Jury. 2006. Madèrnaja historyja Belarusi. Vil’nia: Instytut belarusistyki].

Хрэстаматыя па беларускай дыялекталогії. 1962. Рэд. Р. I. Аванесаў, М. В. Бірыла. Мінск: Выдавецтва Акадэміі навук Беларускай ССР [Xrëstamatyja pa belaruskaj dyalektalohii. 1962. Rèd. R. I. Avaneseŭ, M. V. Biryla. Minsk: Vydavectva Akadèmii navuk Belaruskaj SSR].

Цыхун Генадзь. 2011. Пра назвы некаторых беларускіх гарадоў. «Роднае слова» № 10: 33–36 [Cuxun Henadz’. 2011. Pra nazvy nekatoryx belaruskix haradoў. «Rodnae slova» № 10: 33–36].

Шпилевский Павел. 2016. Путешествие по Полесью и белорусскому краю. Минск: Беларусь [Špilevskij Pavel. 2016. Putešestvie po Poles’ju i belorusskomu kraju. Minsk: Belarus’].

Ю. В. 1915a. Нашы гарады. I. Гóрадня. «Наша Ніва» 22.05, № 19–20 [Ju. V. 1915a. Našy harady. I. Hóradnja. «Naša Niva» 22.05, № 19–20].

Ю. В. 1915b. Нашы гарады. III. Вільня. «Наша Ніва» 7.08, № 31 [Ju. V. 1915b. Našy harady. III. Vil’nia. «Naša Niva» 7.08, № 31].

A. Ch. – J. Krz. 1888. Radoszkowicze. W: Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. T. IX. Red. B. Chlebowski, W. Walewski. Warszawa: Nakładem Wł. Walewskiego, s. 438–439.

A. N. 1918. Dwa centry. „Homan”, 3.04, nr 27.

Batura Iwan. 1918. Ekonołmičnaje (sic!) palažeńie Biearusi (sic!) u zwiazi jaje z palityčnaj oryentacijej. „Homan” 8.03, nr 20.

Biełaruskaja sprawa. 1918. „Homan” 13.03, nr 21.

Biełaruski lementar abo Pierszaja nauka czytańia. 1906. Piciarburh: Zahlanie sonce i ū nasze wakonce.

Haniebnaje bałamuctwo. 1918. „Homan” 16.04, nr 31.

Hrodnia. 1918. „Homan” 4.01, nr 2.

Jelski Aleksander. 1885. Mińsk. W: Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. T. VI. Red. F. Sulimierski, B. Chlebowski, W. Walewski. Warszawa: Wyłącznym nakładem Wł. Walewskiego.

Kahaniec. 1909. Pramowa. „Nasza Niwa” 17/30.12, nr 51–52.

Katz Dovid, Beconyte Giedre. 2015. Líte. The Classic Litvak Territory [online] https://www.dovidkatz.net/WebAtlas/0_Lite_A2.htm [доступ [dostup]: 9.06.2022].

Korbut Viktar. 2019. Mińsk Litewski: polski czy (i) białoruski? Miasto w dziennikach i wspomnieniach z połowy XIX – początku XX w. (przyczynek do badania tożsamości Polaków w okresie porozbiorowym). W: Polacy na Białorusi. Od końca XIX do początku XXI w. T. III: Niepodległość 1918–2018: polskie i białoruskie idee niepodległościowe. Red. T. Gawin. Bibliotheca Europæ Orientalis, Studia 9. Warszawa: Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, s. 19–38.

Korzon Tadeusz. 1912. Mój pamiętnik przedhistoryczny. Kraków: Nakładem autora; Skład główny w księgarni G. Gebethnera i sp.

Kowalewska Zofia. 1912. Obrazki mińskie. 1850–1863. Wilno: Nakład księgarni Józefa Zawadzkiego w Wilnie.

LMAVB – Lietuvos Mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, f. 21–146, l. 1 r.: Галубок, Круцель, Мінск, 6.03.1913 [Halubok, Krucel', Minsk, 6.03.1913].

LMAVB, f. 21–208, l. 2 r.

LMAVB, f. 21–250, l. 6 r. (V. Lastoŭski), A patrebie hazety štodziennaj...

LMAVB, f. 21–366, l. 45 r. – 46 r.: (Я. Луцкевіч), Жменя слоў пра Белу Русь яе гісторію літературу и нац. узвіжэння пачаткі [(Ja. Luckevič), Žmenja sloŭ pra Belu Rus' jae historiju literaturu i nac. uzvižennja pačatki].

LMAVB, f. 21–413, l. 1: В. Лявіцкая, ліст у рэдакцыю газеты «Наша Ніва» з Мінска, не пазней за 6.02.1915 [V. Ljavickaja, list u rèdakcyju hazety «Naša Niva» z Minska, ne paznej za 6.02.1915].

LMAVB, f. 21–556, l. 1–1 v.: A. Смоліч, Мой міленькі, ліст, 20.12.1913 [A. Smolič, Mój milen'ki, list, 20.12.1913].

LMAVB, f. 21–715, l. 16: А. Ўл..., Ант. Ив.!, ліст з Мінска, 10.12.1914 [A. Ūl..., Ant. Iv.!, list z Minska, 10.12.1914].

LMAVB, f. 21–2065, l. 4–5: (A. Luckevič), Biełaruskaja Konferencija u Wilni na zasiedańi swaim 26.I.1918 h. Pastanawiła...

LMAVB, f. 21–2065, l. 27: (A. Luckevič), Reorganizacyja Seminaryi u Świsłačy (Počobko).

LMAVB, f. 21–2068, l. 6: Ант. Луцкевіч, Пратакол заседан’ня Беларускага Народнага Камітэту 21 мая 1916 г. [Ant. Luckevič, Pratakol zasedan’ja Belaruskaho Narodnaho Kamitetu 21 maja 1916 h.].

LMAVB, f. 21–2069, l. 2: Ant. Łuckiewič, Pratakoł zasiedańnia Biełaruskaho Narodnaho Kamitetu 28.IX.1917.

LMAVB, f. 21–2069, l. 12 v.: A. Łuckiewicz, Referat ab biełaruska-litoŭskich adnosinach, 22.07.1917 h.

Mińsk. 1911. „Tygodnik Wileński” 27.03/9.04, nr 13.

Mirnyje perehawory. 1918. „Homan” 8.01, nr 3.

Niazaležnaja Biełaruś. 1918. „Homan” 12.04, nr 30.

Niezaležnaja Biełaruś. 1918. „Homan” 3.04, nr 27.

R. 1918. Biełaruskaje kazańie u Hrodzienščynie. „Homan” 16.04, nr 31.

Rasieja i centralnyje dzieržawy. 1918. „Homan” 8.03, nr 20.

Šafařík Pavel Josef. Slovanský zeměvid. 1842. Praha.

Sol. 1931. Dziśnieński czy Dzisieńki (sic!). „Wiadomości Głębockie” 19.03, nr 15.

Tarasiuk Dariusz. 2007. Między nadzieję a niepokojem. Działalność społeczno-kulturalna i polityczna Polaków na wschodniej Białorusi w latach 1905–1918. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Vanagas Aleksandras. 1993. Mūsų miestų vardai. „Lietuvos kalbotyros klausimai” T. XXXII: Baltų onomastikos tyrinėjimai: 176–229.

Vanagas Aleksandras. 2004. Lietuvos miestų vardai. Par. V. Maciejauskienė; 2-asis leid. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.

Vietovardžių žodynas. 2002. Sud. A. Pupkis, M. Razmukaitė, R. Miliūnaitė. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.

Wiestki z Mienšyny. 1918. „Homan” 15.03, nr 22.

Wilna, 8 studnia 1918 h. 1918a. „Homan” 8.01, nr 3.

Wilna, 19 krasawika 1918 h. 1918b. „Homan” 19.04, nr 32.

Zienkiewicz Tadeusz. 1997. Polskie życie literackie w Mińsku w XIX i na początku XX w. (do r. 1921). Olsztyn: Wyższa Szkoła Pedagogiczna.

Maria Katarzyna Prenner   **Białoruska łacinka w drugiej połowie XIX w.: realizacja akania i jakania w gazecie „Mužyckaja Praūda”**

Barszczewska Nina. 2019. The Role of Writers in the Development of the Belarusian Language in the 19th - Early 20th Century. "Studia Białorutenistyczne" t. 13: 281–296.

<https://doi.org/10.17951/sb.2019.13.281-296>

Bieder Hermann. 2017. Anton Luckevič. Belaruskaja hramatyka. Vil'nia 1916. Studia Slavica Oldenburgensia 28.1. Oldenburg: BIS-Verlag der Carl von Ossietzky Universität Oldenburg. Bieder Hermann. 2021. Anton Luckevičs Biełaruskaja hramatyka und der Sprachgebrauch in der "Naša Niwa"-Periode (Zur Kasusvarianz in der ersten Deklination der weißrussischen Substantive). "Studia Białorutenistyczne" t. 15: 247–265. <https://doi.org/10.17951/sb.2021.15.247-265>

Bunčić Daniel, Lippert Sandra, Rabus Achim. 2016. Biscriptality. A Sociolinguistic Typology. Heidelberg: Universitätsverlag Winter.

Czekman Walery. 1975. Akanie. Istota zjawiska i pochodzenie. "Slavia Orientalis" XXIV, z. 3: 285–305.

Czekman Walery, Smułkowa Elżbieta. 1988. Fonetyka i fonologia języka białoruskiego z elementami fonetyki i fonologii ogólnej. Warszawa: PWN.

Cychun Hienadź. 2002. Weißrussisch. Im: Lexikon der Sprachen des europäischen Ostens. Hg. Okuka Miloš. Klagenfurt: Wieser, S. 563–579.

Dawidowski Paweł. 2011. Łacinka w historii piśmiennictwa białoruskiego. "Studia Białorutenistyczne" t. 5: 305–318.

Issatschenko Alexander. 1980. Geschichte der russischen Sprache. Bd. 1: Von den Anfängen bis zum Ende des 17. Jahrhunderts. Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag.

Kuße Holger. 2008. Semiotik der Schrift: von der Glagolica bis zur Akuninica. Im: XIV. JungslavistInnen-Treffen Stuttgart 2005. Hg. L. Geist, G. Mehlhorn. München: Otto Sagner, S. 85–116.

Lindner Rainer. 1999. Historiker und Herrschaft. Nationsbildung und Geschichtspolitik in Weißrußland im 19. Und 20. Jahrhundert. München: R. Oldenbourg Verlag.

<https://doi.org/10.1515/9783486596069>

Omeljaniuk Nina. 1989a. Jeszcze o autorstwie "Muzyckiej Praudy" i listów "z-pad szybienicy". "Studia z Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej" t. 18: 201–208.

Omeljaniuk Nina. 1989b. Wersje językowe gazety "Muzycka Prauda". "Studia z Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej" t. 15: 101–109.

Prenner Maria Katarzyna. 2016. Die Sprache der Zeitung "Naša Niva" im Zeitraum 1906–1915. Masterarbeit. Wien.

Prenner Maria Katarzyna. 2018. "Naša Niva" na skrzyżowaniu kultur: dowody na różnych płaszczyznach języka gazety. "Acta Albaruthenica" t. 18: 225–243.

Prenner Maria Katarzyna. 2023. Alphabetical Pluricentricity, Graphematical Development and Orthographical Tendencies in Selected Belarusian Newspapers Between 1862 and 1915. In: Linguistische Beiträge zur Slavistik. XXIX. Jungslavist*innentreffen in Bochum 2021. Hg. Ch. Clasmeier, J. Golbek. Berlin: Peter Lang, S. 159–175.

Seržant Ilja. 2010. Phonologische Isoglossen des Hochlettischen, Nord-Ost-Litauischen, Nord-West-Russischen und Weißrussischen. "Baltic Linguistics" 1: 193-214. <https://doi.org/10.32798/bl.440>

Sheveliov George Y. 1964. A Prehistory of Slavic. The Historical Phonology of Common Slavic. Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag.

Stieber Zdzisław. 2005. Zarys gramatyki porównawczej języków słowiańskich. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Traczuk Jerzy. 1993. Z dziejów białoruskiej prasy literackiej do Traktatu Ryskiego. "Roczniki Humanistyczne" XLI, z. 7: 163-172.

Tschernych Pavel. 1977. Historische Grammatik der russischen Sprache. Berlin: H.W. Herrmann Verlag.

Wexler Paul. 1977. A Historical Phonology of the Belorussian Language. Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag.

Wiemer Björn, Seržant Ilja, Erker Aksana. 2014. Convergence in the Baltic-Slavic Contact Zone. Triangulation Approach. In: Congruence in Contact-Induced Language Change. Language Families, Typological Resemblance, and Perceived Similarity. Linguae & Litterae 27. Eds. J. Besters-Dilger, C. Dermarker, S. Pfänder, A. Rabus. Berlin/Boston: De Gruyter, p. 15–42.

<https://doi.org/10.1515/9783110338454.15>

Біндзіч Таццяна. 2001. Рукапісная беларуская лацінка: да пастаноўкі праблемы. «Беларускі археаграфічны штогоднік» № 2: 187-193 [Bindzič Taccjana. 2001. Rukapisnaja belaruskaja lacinka: da pastanoŭki prablemy. «Belaruski archeahrafičny štohodnik» № 2: 187-193].

Гапоненка Ірына. 2014. Спецыфіка нормы беларускай літаратуранай мовы XIX - пачатку XX ст. «Веснік БДУ», серыя 4, № 3: 26-32 [Haponenka Iryna. 2014. Specyfika normy belaruskaj literaturnaj mowy XIX - račatku XX st. «Vesnik BDU», seryja 4, № 3: 26-32].

Лекомцева Маргарита. 1980. Проблема балтийского субстрата аканья. В: Балто-славянские этноязыковые контакты. Ред. Т. Судник. Москва: Наука, с. 157–168 [Lekomceva Margarita. 1980. Problema baltijskogo substrata akan'â. V: Balto-slavânskie ètnoâzykovye kontakty. Red. T. Sudnik. Москва: Nauka, s. 157–168].

Мароз Валянціна. 2009. Лацінскае пісьмо ў гісторыі Беларусі (на матэрыяле летапісаў). «Весці НАН Беларусі Серыя гуманітарных навук» № 1: 118-122 [Maroz Valiancina. 2009. Lacinskaje pišmo ū historyi Bielarusi (na materyjalie lietapisaŭ). «Vesci NAN Bielarusi Sieryja humanitarnych navuk» № 1: 118-122].

Мечковская Нина. 1998. Зачем одному народу две азбуки? (Кириллица и латинка в коллизиях белорусского возрождения). "Slavia Orientalis" 47(2): 277-292 [Mečkovskaâ Nina. 1998. Začem odnomu narodu dve azbuki? (Kirillica i latinka v kolliziâh belorusskogo vozroždeniâ). "Slavia Orientalis" 47(2): 277-292]. <https://doi.org/10.1007/BF02844368>

Руденко Елена. 2019. Восточнославянские латинографические тексты Великого княжества литовского. В: Slavic Alphabets and Identities. Eds. S. Kempgen, V. Tomelleri, Bamberg: University of Bamberg Press, с. 221-254 [Rudenko Elena. 2019. Vostočnoslovânskie latinografičeskie teksty Velikogo knâžestva litovskogo. V: Slavic Alphabets and Identities. Eds. S. Kempgen, V. Tomelleri. Bamberg: University of Bamberg Press, s. 221-254].

Свяжынскі Уладзімір. 2006. Фактар сувязі пісьма і жанру ў развіцці беларускай літаратуры пасля Люблінскай Уніі. «Senoji Lietuvos literatūra» 21: 117-133 [Sviažynski Uladzimir. 2006. Faktar suviazi piśma i žanru ū razvicci belaruskaj litaratury paslja Ljublinskaj Unii. «Senoji Lietuvos literatūra» 21: 117-133]. <https://doi.org/10.3917/sr.021.0117>

Суркова Елена. 2015. Азбука и/или Abeceda: об истории графических систем в Беларуси. В: Slavic Alphabets in Contact. Eds. V. Tomelleri, S. Kempgen. Bamberg: University of Bamberg Press, с. 95-130 [Surkova Elena. 2015. Azbuka i/ili Abeceda: ob istorii grafičeskikh sistem v Belarusi. V: Slavic Alphabets in Contact. Eds. V. Tomelleri, S. Kempgen. Bamberg: University of Bamberg Press, s. 95-130].

Янкоўскі Фёдар. 1974. Гістарычна граматыка беларускай мовы. Уводзіны, фанетыка. Мінск: Вышэйшая школа [Jankowski Fiodar. 1974. Histaryčnaja hramatyka belaruskaj movy. Uvodziny, fanetyka. Minsk: Vyšejšaja škola].

Мацвей Ян Квяткоўскі   Аналіз лексікі беларускай гаворкі найстарэйшага пакалення мястэчка Крынкі

Астравух А. 2008. Ідыш-беларускі слоўнік. Мінск [Astravux A. 2008. Idyš-beloruski sloŭnik. Minsk].

ГСБМ – Гістарычны слоўнік беларускай мовы. 1982–2017. Рэд. А. I. Жураўскі, А. М. Булыка. Мінск: Навука і тэхніка, Беларуская навука [HSBM – Histaryčny sloŭnik belaruskaj movy. 1982–2017. Rèd. A. I. Žuraŭski, A. M. Bulyka. Minsk: Navuka i tèchnika, Belaruskaja navuka].

Квяткоўскі М. Я. 2020. Лексічны аналіз гаворкі з мястэчка Крынкі. Бакалаўрская праца, напісаная пад навуковым кірауніцтвам д-ра габ. Р. Калеты. Варшава [Kviatkoŭski M. Ja. 2020. Leksičny analiz havorki z mjastěčka Krynki. Bakalaŭrskaja praca, napisanaja pad navukovym kiraūnictvam d-ra hab. R. Kalety. Varšava].

Клышка М. 2005. Слоўнік сінонімаў і блізказначных слоў. Мінск: Беларуская навука [Klyška M. 2005. Sloŭnik sinonimaў i blizkaznačnyx sloў. Minsk: Belaruskaja navuka].

Пичета В. И. 1961. Белоруссия и Литва XV–XVI вв. Москва: Издательство Академии наук СССР [Pičeta V. I. 1961. Belorussiâ i Litva XV–XVI vv. Moskva: Izdatel'stvo Akademii nauk SSSR].

Слоўнік беларускіх гаворак паўночна-заходній Беларусі і яе пагранічча. У пяці тамах. 1979–1986. Рэд. Ю. Ф. Мацкевіч. Мінск: Навука і тэхніка [Sloǔnik belaruskix favorak paŭnočna-zaxodnjaj Belarusi i jae pahraničča. U pjaci tamax. 1979–1986. Rèd. Ju. F. Mackevič. Minsk: Navuka i tèchnika].

ЭСБМ – Этымалагічны слоўнік беларускай мовы. 1978–2017. Рэд. В. У. Мартынаў, Г. А. Цыхун. Мінск: Навука і тэхніка, Беларуская навука [ÈSBM – Ètymalahičny sloǔnik belaruskaj movy. 1978–2017. Rèd. V. U. Martynaŭ, H. A. Cyxun. Minsk: Navuka i tèchnika, Belaruskaja navuka].

Atlas gwar wschodniosłowiańskich Białostocczyzny. 1980. Red. S. Glinka, A. Obrębska-Jabłońska, J. Siatkowski. Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk: Ossolineum.

Barszczewska Nina, Jankowiak Mirosław. 2012. Dialektologia białoruska. Warszawa: Slawistyczny Ośrodek Wydawniczy.

Fedorowski Michał. 1903a. Lud białoruski na Rusi Litewskiej. Materyały do etnografii słowiańskiej zgromadzone w latach 1877–1891. T. I: Wiara, wierzenia i przesądy ludu z okolic Wołkowska, Słonima, Lidy i Sokółki. Kraków: Akademia Umiejętności.

Fedorowski Michał. 1903b. Lud białoruski na Rusi Litewskiej. Materyały do etnografii słowiańskiej zgromadzone w latach 1877–1893. T. II: Baśnie, przypowieści i podania ludu z okolic Wołkowska, Słonima, Lidy, Nowogródka i Sokółki, cz. I: Baśnie fantastyczno–mityczne. Kraków: Akademia Umiejętności.

Fedorowski Michał. 1903c. Lud białoruski na Rusi Litewskiej. Materyały do etnografii słowiańskiej zgromadzone w latach 1877–1894. T. II: Baśnie, przypowieści i podania ludu z okolic Wołkowska, Słonima, Lidy, Nowogródka i Sokółki, cz. II: Tradycye historyczno-miejscowe, oraz powieści obyczajowo-moralne. Kraków: Akademia Umiejętności.

Gwara Gminy Szudziałowo. 2019. Szudziałowo: Gminny Ośrodek Kultury Animacji Kultury i Rekreacji w Szudziałowie.

Kulturowo-językowe dziedzictwo Podlasia. Opis socjolingwistyczny na tle uwarunkowań historycznych. 2016. T. 1. Red. N. Barszczewska, M. Timoszuk. Warszawa: Katedra Białorutenistyki Uniwersytetu Warszawskiego.

Kulturowo-językowe dziedzictwo Podlasia. Opis socjolingwistyczny na tle uwarunkowań historycznych. 2016. T. 2. Red. M. Chaustowicz, N. Panasiuk. Warszawa: Katedra Białorutenistyki Uniwersytetu Warszawskiego.

Mickiewicz Adam. 1842. Kurs Drugoletni (1841–1842) Literatury Śląskiéj wykładanej w Kollegium Francuzkiéj przez Adama Mickiewicza. Paryż: Redakcja Dziennika Narodowego.

Vasmer Max. 1950–1958. Russisches Etymologisches Wörterbuch. Bd. 1–4. Heidelberg: Winter.

Wielokulturowa gmina Krynki. 2010. Red. L. Jurkiewicz, P. P. Zwierzyński. Białystok: Kresowa Agencja Wydawnicza.